

Adopció:
21 de juny del 2024
Publicació:
3 de juliol del 2024

Públic
GrecoEval5Rep(2023)7

CINQUÈ CICLE D'AVALUACIÓ

Prevenió de la corrupció i promoció de la integritat al
govern central (altes funcions executives) i
forces i cossos de seguretat

INFORME D'AVALUACIÓ

ANDORRA

Adoptat pel GRECO en la seva 97ª sessió plenària
(Estrasburg, 17-21 de juny del 2024)

ÍNDEX

I.	RESUM	4
II.	INTRODUCCIÓ I METODOLOGIA	6
III.	CONTEXT	7
IV.	PREVENCIÓ DE LA CORRUPCIÓ AL GOVERN CENTRAL (ALTES FUNCIONS EXECUTIVES)	9
	SISTEMA DE GOVERN I ALTES FUNCIONS EXECUTIVES	9
	<i>Sistema de govern</i>	9
	<i>Estatut i remuneració de les persones que ocupen altes funcions executives</i>	15
	POLÍTICA DE LLUITA CONTRA LA CORRUPCIÓ I D'INTEGRITAT, MARC NORMATIU I INSTITUCIONAL	19
	<i>Política de lluita contra la corrupció i d'integritat</i>	19
	<i>Marc institucional</i>	20
	<i>Marc normatiu i codi de conducta</i>	21
	<i>Sensibilització</i>	22
	TRANSPARÈNCIA I CONTROL DE LES ACTIVITATS EXECUTIVES DEL GOVERN CENTRAL	23
	<i>Accés a la informació</i>	23
	<i>Transparència dels projectes de llei</i>	26
	<i>Tercers i grups de pressió</i>	28
	<i>Mecanismes de control</i>	29
	CONFLICTES D'INTERESSOS	32
	PROHIBICIÓ O RESTRICCIÓ DE DETERMINADES ACTIVITATS	33
	<i>Incompatibilitats, activitats externes i interessos financers</i>	33
	<i>Contractes amb autoritats estatals</i>	34
	<i>Regals</i>	34
	<i>Ús indegut dels recursos públics</i>	35
	<i>Ús indegut d'informació confidencial</i>	35
	<i>Restriccions després del cessament en el càrrec</i>	35
	DECLARACIÓ D'ACTIUS, INGRESSOS, PASSIUS I INTERESSOS	36
	<i>Exigències de declaració</i>	36
	<i>Mecanismes de control</i>	37
	MECANISMES DE CONTROL I APLICACIÓ	38
	<i>Persecució penal i immunitat</i>	38
	<i>Mecanismes no repressius</i>	40
V.	PREVENCIÓ DE LA CORRUPCIÓ I PROMOCIÓ DE LA INTEGRITAT EN FORCES I COSSOS DE SEURETAT...42	
	ORGANITZACIÓ I RESPONSABILITAT DE LES FORCES I COSSOS DE SEURETAT/ SERVEI DE POLICIA	42
	<i>Percepció de les forces i cossos de seguretat</i>	42
	<i>Accés a la informació</i>	43
	<i>Confiança pública en les forces i cossos de seguretat</i>	43
	<i>Sindicats i associacions professionals</i>	44
	POLÍTICA ANTICORRUPCIÓ I D'INTEGRITAT, MARC NORMATIU I INSTITUCIONAL	44
	<i>Marc legislatiu i reglamentari</i>	44
	<i>Marc institucional</i>	45
	<i>Política anticorrupció i d'integritat, mesures de gestió del risc de corrupció en els departaments exposats a la corrupció</i>	45
	<i>Gestió de les operacions encobertes i contactes amb informadors i testimonis</i>	46
	<i>Principis ètics i normes de conducta</i>	46
	<i>Assessorament, formació i sensibilització</i>	47
	CONTRACTACIÓ I DESENVOLUPAMENT PROFESSIONAL	48
	<i>Règim laboral</i>	Error! Bookmark not defined.
	<i>Procediment de nomenament i promoció</i>	49
	<i>Avaluació del rendiment</i>	52
	<i>Rotació i mobilitat</i>	52
	<i>Cessament de funcions i destitució</i>	52
	<i>Sous i prestacions</i>	53

CONFLICTES D'INTERESSOS	54
PROHIBICIÓ O RESTRICCIÓ DE DETERMINADES ACTIVITATS	54
<i>Incompatibilitats, activitats accessòries i interessos financers</i>	54
<i>Regals</i>	55
<i>Ús indegut de recursos públics</i>	56
<i>Contactes amb tercers, informació confidencial</i>	56
<i>Restriccions després del cessament en el càrrec</i>	57
DECLARACIÓ D'ACTIUS, INGRESSOS, PASSIUS I INTERESSOS	57
MECANISMES DE CONTROL.....	58
<i>Supervisió i control interns</i>	58
<i>Supervisió i control externs</i>	59
<i>Control públic i de la societat civil</i>	59
<i>Sistema de tramitació de denúncies</i>	59
OBLIGACIÓ D'INFORMAR I PROTECCIÓ DELS DENUNCIANTS.....	60
<i>Obligació d'informar</i>	60
<i>Protecció dels denunciants</i>	60
PROCEDIMENTS REPRESSIUS I SANCIONS.....	61
<i>Procediment disciplinari</i>	61
<i>Persecució penal i immunitat</i>	62
<i>Estadístiques</i>	62
VI. RECOMANACIONS I SEGUIMENT	63

I. RESUM

1. Aquest informe avalua l'eficàcia del marc existent a Andorra per prevenir la corrupció entre les persones que ocupen altes funcions executives (membres del Govern i alts càrrecs, personal de relació especial i directors, d'ara endavant, "PAFE") i els membres del Cos de Policia. El seu objectiu és fomentar la reflexió al país sobre els mitjans per reforçar la transparència, la integritat i la responsabilitat en la vida pública.

2. El nomenament del conjunt dels membres del Govern i alts càrrecs, els seus noms, funcions, CV i remuneracions, es fan públics i fàcilment accessibles. Els nomenaments, funcions i retribucions del personal de relació especial també es publiquen al Butlletí Oficial. Tot i que aquesta transparència és d'agrair, s'haurien d'adoptar mesures que imposin controls d'integritat previs al nomenament dels ministres i de qualsevol altra persona que exerceixi funcions executives d'alt nivell, amb la finalitat de detectar i gestionar qualsevol risc de conflicte d'interessos, i regular millor l'estatut jurídic del personal de relació especial.

3. Actualment, Andorra no disposa d'un document general dedicat a la política pública de lluita contra la corrupció. Per conseqüent, caldria desenvolupar una estratègia coordinada per promoure la integritat de les PAFE sobre la base d'una anàlisi de riscos. A més, la Unitat de Prevenció i de Lluita contra la Corrupció hauria d'estar dotada de recursos financers i humans suficients per a dur a terme les seves tasques de manera eficaç i proactiva.

4. El 15 de novembre de 2023 es va adoptar un Codi de conducta per als membres del Govern i alts càrrecs. Aquest Codi s'hauria de completar, sobretot, pel que fa a les normes relatives als regals i conflictes d'interessos, i anar acompanyat d'una guia pràctica per a la seva aplicació, estar associat a un mecanisme de supervisió i sancions, i la seva aplicació s'hauria de fer extensiva a totes les PAFE. També s'haurien de posar en marxa activitats específiques de sensibilització i assessorament confidencial sobre qüestions ètiques. S'han fet progressos en matèria de transparència, però s'han de prendre mesures per garantir un nivell adequat de consulta pública sobre els projectes de llei emanant del Govern. Quant a l'accés a la informació, és necessari conscienciar més els ciutadans sobre el seu dret d'accés a la informació. També convindria adoptar mesures sobre la manera en què les PAFE entren en contacte amb els grups de pressió i altres terceres parts que busquen influir en la presa de decisions del Govern. Finalment, s'haurien d'elaborar normes relatives a les restriccions aplicables després del cessament de funcions de les PAFE.

5. Tots els membres del Govern i els alts càrrecs estan obligats a declarar els seus béns. Aquesta obligació s'hauria de fer extensiva a totes les PAFE. A més, les declaracions de béns de les PAFE haurien de ser accessibles al públic i estar subjectes a controls periòdics. Per altra banda, l'informe recomana que es doti a la fiscalia de recursos humans i de competències suficients per a investigar i perseguir de manera eficaç els delictes relacionats amb la corrupció en què estiguin implicats les PAFE.

6. Pel que fa al Cos de Policia, en primer lloc, caldria deixar la pràctica de pagar les multes directament als agents de policia en efectiu, i s'hauria de dur a terme una avaluació exhaustiva dels riscos de corrupció en els àrees i activitats policials, amb la finalitat d'identificar els problemes i tendències emergents i dissenyar una estratègia d'integritat i de lluita contra la corrupció per a la policia. El Codi deontològic del Cos de Policia, adoptat el 29

de novembre de 2023, s'hauria de completar amb orientacions pràctiques, acompanyades d'exemples concrets. S'hauria de reforçar la formació dels membres del Cos de Policia en matèria d'ètica i integritat i establir un mecanisme d'assessorament confidencial per a aquests sobre qüestions ètiques i deontològiques.

7. Els controls d'integritat dels membres del Cos de Policia també s'haurien d'efectuar en el marc de les decisions de contractació i ascens, així com a intervals regulars al llarg de la seva carrera. Cal desenvolupar criteris objectius i transparents amb la finalitat de verificar la integritat del personal del Cos de Policia en el context de les avaluacions periòdiques del rendiment. A més, caldria adoptar normes per garantir la transparència i limitar el risc de conflictes d'interessos quan els agents de policia deixen el Cos de Policia per treballar en altres sectors. Caldria adoptar un enfocament més proactiu per detectar els delictes comesos pels membres del Cos de Policia, posant en marxa una unitat central encarregada de la supervisió i les investigacions internes. També caldria considerar la possibilitat de centralitzar la presentació de denúncies contra el Cos de Policia en un únic punt d'entrada i elaborar línies directrius clares sobre com es transmeten i tramiten les denúncies. Finalment, caldria establir mesures de protecció per als denunciants.

II. INTRODUCCIÓ I METODOLOGIA

8. Des de la seva adhesió al GRECO l'any 2005, Andorra ha estat avaluada en el marc del Primer i Segon Cicles d'avaluació conjunts (desembre de 2006), del Tercer Cicle (maig 2011) i del Quart Cicle (juny de 2017). Els Informes d'Avaluació, així com els corresponents Informes de Conformitat, estan disponibles a la pàgina web del GRECO (www.coe.int/greco). El Cinquè Cicle d'Avaluació es va iniciar l'1 de gener de 2017¹.

9. L'objectiu d'aquest informe és avaluar l'eficàcia de les mesures adoptades per les autoritats andorranes per prevenir la corrupció i promoure la integritat en el si del govern central (altes funcions executives) i de les forces i cossos de seguretat. L'informe presenta una anàlisi crítica de la situació, revisant els esforços realitzats pels implicats i els resultats obtinguts. També identifica una sèrie de deficiències i formula recomanacions de millora. D'acord amb la pràctica del GRECO, les recomanacions es dirigeixen, a través del Cap de la delegació davant del GRECO, a les autoritats andorranes, que determinen les institucions o organismes nacionals que han d'adoptar les mesures necessàries. Andorra ha d'informar sobre les mesures adoptades en resposta a les recomanacions del GRECO en un termini de 18 mesos a partir de l'adopció de l'informe.

10. Per a l'elaboració d'aquest informe, un equip d'avaluació del GRECO (d'ara endavant, l'"EEG"), va efectuar una visita a Andorra del 20 al 24 de novembre de 2023, i el GRECO es va basar en les respostes al Qüestionari d'Avaluació d'Andorra i en altres informacions obtingudes. L'EEG estava compost pel Sr. Vincent FILHOL, Advocat, Magistrat en excedència, antic Cap de la delegació de França al GRECO (França), la Sra. Claudine KONSBRUCK, Directora, Ministeri de Justícia (Luxemburg), la Sra. Catherine BRUNO, Directora adjunta, Oficina d'Integritat i Compliment, Responsable de la conformitat, Cap adjunta d'ètica en funcions, Oficina Federal d'Investigació (Estats Units d'Amèrica) i el Sr. Filipe FERRAZ, Inspector, Inspecció General de Justícia (Portugal). L'EEG va comptar amb l'assistència de la Sra. Anne WEBER i de la Sra. Bianca VALENTE, de la Secretaria del GRECO.

11. Durant la visita, l'EEG es va reunir amb la Ministra de Justícia i Interior, el Secretari d'Estat de Justícia i Interior, la Secretària d'Estat d'Igualtat i Participació ciutadana, la Cap de Gabinet del Cap del Govern, la Consellera diplomàtica del Gabinet del Cap del Govern, la Secretària General del Govern, el Director Adjunt de la Policia, el Raonador del Ciutadà, el President de la Cambra de Notaris i representants de tots els grups parlamentaris. L'EEG també es va reunir amb representants de la Unitat de Prevenció i Lluita contra la Corrupció, la Unitat de Transparència, la Unitat d'Intel·ligència Financera (UIFAND), el Departament de la Funció Pública, Intervenció General de Govern, el Tribunal de Comptes, la Fiscalia i el Tribunal de Corts, el Col·legi d'Advocats d'Andorra, el Sindicat del Personal Adscrit a l'Administració General (SIPAAG), el Sindicat de l'Educació Pública (SEP), el Sindicat del Personal Adscrit a l'Administració de Justícia (SIPAAJ), el Grup de Recursos Humans de la Policia, el Col·lectiu de Funcionaris de la Policia d'Andorra (CFPA), així com periodistes i representants de la societat civil.

¹ Per a més informació sobre la metodologia, consulteu el qüestionari d'avaluació disponible a la pàgina [web](http://www.coe.int/greco) del GRECO.

III. CONTEXT

12. El Principat d'Andorra, d'ara endavant "Andorra", és membre del GRECO des del 2005 i s'ha sotmès a quatre cicles d'avaluació sobre diversos temes relacionats amb la prevenció i la lluita contra la corrupció. Andorra ha obtingut resultats diversos pel que fa a l'aplicació de les recomanacions del GRECO. Durant el Primer i Segon Cicles d'Avaluació conjunts, el 61% de les recomanacions s'havien aplicat en la seva totalitat. Malgrat aquesta situació globalment satisfactòria, el GRECO va lamentar que cap de les cinc recomanacions clau de l'informe d'avaluació relatives a les mesures anticorrupció a nivell de l'administració pública no s'hagués aplicat plenament (concretament, les relatives a la regulació dels conflictes d'interessos, així com a la protecció dels denunciants d'irregularitats, dos elements crucials de qualsevol política pública de prevenció de la corrupció, encara més en el context d'Andorra). En el marc del Tercer Cicle d'Avaluació, el 90% de les recomanacions s'havien aplicat plenament (els altres parcialment). Finalment, en el Quart Cicle d'Avaluació relatiu als parlamentaris, jutges i fiscals, pel qual el procediment de seguiment encara està en curs, el 62% de les recomanacions s'han aplicat totalment, el 31% parcialment i el 8% no s'han aplicat, segons l'últim informe públic disponible².

13. Andorra, amb aproximadament 85 000 habitants (dels quals el 45.8% té la nacionalitat andorrana), és un dels Estats membres del GRECO més petits i encara que això pugui semblar que augmenta el risc de col·lusió i favoritisme, també genera un cert grau de confiança mútua degut al constant "control moral" exercit per la societat. No existeix cap organització de la societat civil que vigili específicament la corrupció al país, ni tampoc un índex de percepció de la corrupció que cobreixi el país com, per exemple, el de *Transparency Internacional*. El 2022, Andorra va obtenir una puntuació de 88,67 (sobre 100) a l'indicador de "control de la corrupció" elaborat pel Banc Mundial³, cosa que la situa en un bon promig. Andorra també va obtenir una molt bona puntuació en matèria de lluita contra la corrupció i la transparència en la classificació anual de Freedom House⁴.

14. A Andorra no existeix el periodisme d'investigació i sembla que preval una certa forma d'autocensura entre els periodistes. Si hi ha casos de corrupció o de blanqueig de capital solen ser revelats per diaris estrangers, sobretot d'Amèrica llatina, com fou el cas, per exemple, de l'afer BPA (Banca Privada d'Andorra), conegut pels mitjans de comunicació com l'"Andorrgate". La BPA va ser nacionalitzada l'any 2015 per les autoritats andorranes arran de l'emissió d'una comunicació del *Financial Crims Enforcement Network* (FinCEN) del Departament del Tresor dels Estats Units, que designava la BPA com una institució financera estrangera que suscitava gran preocupació en matèria de blanqueig de capitals. Aquest afer va donar lloc a una querrela per abús de poder i tràfic d'influències contra el Cap del Govern actual.

15. En aquest context, la transparència és especialment important i s'ha reforçat encara més des de que Andorra es va convertir en membre del Fons Monetari Internacional (FMI) l'octubre de 2020. L'any 2021 Andorra va adoptar una llei sobre transparència, accés a la

² Per a informacions actualitzades, consulteu la pàgina Web del GRECO : <https://www.coe.int/fr/web/greco/evaluations/andorra>. El segon informe de conformitat (Quart Cicle d'Avaluació) va ser adoptat pel GRECO durant la 94ª sessió plenària (5-9 de juny 2023).

³Banc mundial, Indicadors mundials de governança : [WGI 2022 Interactive > Interactive Data Access \(worldbank.org\)](https://data.worldbank.org/wgi)

⁴<https://freedomhouse.org/country/andorra/freedom-world/2023>

informació pública i Govern obert, en virtut de la qual les entitats públiques han de publicar regularment i mantenir actualitzada la informació pertinent relativa al funcionament i al control de les seves actuacions públiques. S'han de publicar igualment els noms de tots els alts càrrecs, així com la seva funció, remuneració, perfil i trajectòria professional.

16. Actualment, l'administració andorrana està ocupada negociant un acord d'associació amb la Unió Europea, després d'haver transposat gairebé tota la normativa europea del sector financer en el marc de l'acord monetari. Aquest acord consisteix en alinear la normativa andorrana amb la de la UE, mantenint alhora les especificitats de la seva política exterior o fiscal. Una consulta pública políticament vinculant, per mitjà d'un referèndum sobre el tema, hauria de tenir lloc durant el primer semestre de 2025. Andorra estudia també la possibilitat d'adherir-se al Conveni de les Nacions Unides contra la Corrupció (UNCAC).

17. L'EKG ha comprovat que, en general, el problema de la corrupció per part de les PAFE i de la policia no sembla ser un assumpte particularment preocupant per a la societat andorrana. Tanmateix, el sistema normatiu d'Andorra i els acords fiscals favorables atreuen nombrosos inversors i creen alguns reptes en matèria econòmica i financera. Aquest atractiu ha provocat un augment del preu de l'habitatge a Andorra, donant lloc a una crisi immobiliària que ha provocat diverses manifestacions de la població andorrana aquests últims anys. Aquesta crisi de l'habitatge es podria notar especialment en el si de la policia (vegeu també l'apartat 173).

IV. PREVENCIÓ DE LA CORRUPCIÓ A L'ADMINISTRACIÓ CENTRAL (ALTES FUNCIONS EXECUTIVES)

Sistema de govern i altes funcions executives

Sistema de govern

18. Andorra és un Coprincipat parlamentari (article 1 de la Constitució). La Constitució d'Andorra del 14 de març de 1993 defineix la forma constitucional de l'Estat. La sobirania resideix en el poble andorrà, que l'exerceix a través dels diferents mitjans de participació i institucions establertes per la Constitució. Andorra és un Estat independent, constitucional, democràtic i social. El seu tret distintiu és que té dos Coprínceps com a Cap d'Estat. El poder legislatiu l'ostenta el Consell General i el poder executiu el Govern.

19. El Consell general, que garanteix una representació mixta i paritària de la població nacional i de les set parròquies, representa al poble andorrà, exerceix el poder legislatiu, aprova els pressupostos de l'Estat i impulsa l'acció política del Govern i la controla (article 50 de la Constitució). Els Consellers Generals (els parlamentaris) són elegits per sufragi universal, lliure, igual, directe i secret per una durada de quatre anys. El Consell General està compost per un mínim de vint-i-vuit i un màxim de quaranta-dos Consellers Generals. La meitat d'entre ells són elegits, en nombre igual, per cadascuna de les set parròquies i l'altra meitat és elegida per circumscripció nacional (article 52 de la Constitució).⁵

Els Coprínceps

20. D'acord amb la tradició institucional d'Andorra, els Coprínceps són, conjuntament i solidària, el cap d'Estat i n'encarnen la més elevada representació. Els Coprínceps, institució sorgida dels Preatges i de la seva evolució històrica, són, a títol personal i exclusiu, el Bisbe d'Urgell i el President de la República francesa. Els seus poders són iguals i deriven de la Constitució. Cadascun d'ells jura o promet exercir les seves funcions de conformitat amb la Constitució (article 43 de la Constitució).

21. Els Coprínceps són el símbol i els garants de la permanència i continuïtat d'Andorra així com de la seva independència i del manteniment de l'esperit d'igualtat en les relacions tradicionals d'equilibri amb els Estats veïns. Manifesten l'adhesió de l'Estat andorrà als seus compromisos internacionals, de conformitat amb la Constitució.

22. Els Coprínceps arbitren i moderen el funcionament dels poders públics i de les institucions. A iniciativa de qualsevol d'ells, del Síndic general (President del Parlament) o del Cap de Govern, són regularment informats dels assumptes d'Estat. Llevat dels casos previstos a la Constitució, els Coprínceps no són responsables dels seus actes. La responsabilitat dels seus actes incumbeix a les autoritats que els contrasignen (article 44 de la Constitució). Els Coprínceps, amb la contrasignatura del Cap de Govern o, si és el cas, del síndic general, que n'assumeixen la responsabilitat política : a) convoquen a les eleccions generals ; b) convoquen referèndum ; c) nomenen el Cap de Govern ; d) signen el decret de dissolució del Consell general ; e) acrediten als representants diplomàtics d'Andorra a l'estranger i als representants estrangers a Andorra s'acrediten davant de cadascun d'ells ; f)

⁵ Per a més informació, vegeu [l'Informe d'avaluació](#) del 4^è Cicle sobre Andorra i, concretament, els apartats 19 a 22.

nomenen als titulars de les altres institucions de l'Estat ; g) sancionen i promulguen les lleis ; h) manifesten el consentiment de l'Estat per a la celebració de tractats internacionals i i) realitzen els altres actes que la Constitució els atribueix expressament.

23. Els actes a què es refereixen els apartats g) i h) anteriors, es presenten simultàniament a cadascun dels Coprínceps perquè, segons els casos, els sancionin i els promulguin o manifestin el consentiment de l'Estat, i n'ordenin la publicació en un termini de vuit a quinze dies. Durant aquest període, els Coprínceps, conjuntament o separada, poden sol·licitar al Tribunal Constitucional, mitjançant un missatge motivat, que es pronunciï sobre la constitucionalitat de l'acte. Si la decisió del tribunal declara l'acte conforme a la Constitució, podrà ser sancionat per la signatura d'almenys un dels Coprínceps (article 45 de la Constitució).

24. A més, els Coprínceps decideixen lliurement : a) l'exercici conjunt de la prerrogativa de gràcia ; b) la creació i l'estructuració dels serveis que estimen necessaris per a l'exercici de les seves funcions institucionals, el nomenament dels seus titulars i l'acreditació d'aquests últims a tots els efectes ; c) la designació dels membres del Consell Superior de la Justícia ; d) el nomenament dels membres del Tribunal Constitucional ; e) el requeriment de dictamen previ sobre la inconstitucionalitat de les lleis ; f) el requeriment de dictamen sobre la inconstitucionalitat dels tractats internacionals abans de la seva ratificació ; g) la interposició de conflicte davant del Tribunal Constitucional per raó d'afectació de llurs funcions institucionals; h) donar la seva conformitat a l'adopció d'un tractat internacional, abans de la seva aprovació en sessió parlamentària (article 46 de la Constitució).

25. Els actes previstos als articles 45 i 46 són realitzats personalment pels Coprínceps, excepte els que es mencionen a les lletres e), f), g), i h) de l'article 46 que podran ser realitzats per delegació expressa.

26. De conformitat amb els termes aprovats pel GRECO, un cap d'Estat està cobert pel 5^è cicle d'avaluació sobre el tema "govern central (altes funcions executives)" quan participa activament i de manera regular al desenvolupament i/o exercici de funcions governamentals, o aconsella el govern sobre l'exercici d'aquestes funcions. Aquestes últimes poden incloure la definició i l'aplicació de polítiques, l'aplicació de lleis, la proposta i/o l'aplicació de lleis, l'adopció i aplicació de reglaments/decrets normatius, la presa de decisions sobre la despesa pública i la presa de decisió sobre el nomenament de persones per a altes funcions executives.

27. En aquest cas, els Coprínceps no participen activament i de manera regular a l'elaboració i/o execució de les funcions governamentals. Els Coprínceps tenen un paper simbòlic, representatiu i honorífic. La Constitució no atorga poders executius independents als Coprínceps ; tots els seus actes han de ser referendats pel Govern/ Ministre responsable o, si és el cas, pel Síndic General, cosa que impedeix als Coprínceps exercir poders executius discrecionals. Tenint en compte el que precedeix, els Coprínceps no són considerats com PAFE a efectes de la present avaluació.

El Govern

28. El Govern està format pel cap de Govern i els ministres, el nombre dels quals el determina la llei. El cap de Govern dirigeix la política nacional i internacional d'Andorra.

També dirigeix l'administració de l'Estat i exerceix la potestat reglamentària mitjançant decrets i ordres.

29. El Cap de Govern és nomenat pels Coprínceps, després de ser elegit pel Consell general de conformitat amb les disposicions de la Constitució (article 73 de la Constitució). El Cap de Govern o, si és el cas, el ministre competent, referenda els actes dels Coprínceps previstos a l'article 45 (article 75 de la Constitució). El cap de Govern, amb l'acord de la majoria del Consell general, pot demanar als Coprínceps que organitzin un referèndum sobre una qüestió d'ordre polític (article 76 de la Constitució).

30. Després de la seva presa de funcions, el Cap de Govern procedeix al nomenament dels ministres, que han de prendre possessió sota jurament o promesa davant del Cap de Govern. La composició i el funcionament del Govern es regeixen per la Llei del Govern del 15 de desembre del 2000 (d'ara endavant "LG"), que recull els principis constitucionals i regula la composició i les funcions del Govern com a òrgan col·legiat suprem que, sota l'autoritat del seu Cap, dirigeix la política i l'administració general de l'Estat, l'organització del suport al Govern i el seu funcionament. La llei estableix un nombre màxim de dotze ministres i un mínim de sis, i regula les funcions dels ministres i alts càrrecs. La LG també regula el funcionament del Govern, especificant l'estructura de les seves reunions, permetent la creació de comissions sectorials delegades i especificant el seu funcionament intern, la documentació de les seves reunions, la formalització dels seus actes i la delegació de funcions.

31. L'actual Govern va entrar en funcions el maig de 2023. A més del Cap de Govern, està compost per 11 ministres⁶, dels quals sis són dones i cinc homes. Es respecta, per tant, la paritat de gènere, d'acord amb l'article 45 de la Llei 6/2022 del 31 de març de 2022, per a l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats i a la no discriminació entre dones i homes, que estableix que "els poders públics han de respectar el principi de presència equilibrada entre les dones i els homes en la repartició del poder polític". Aquesta ràtio també és conforme a la [Recomanació Rec \(2003\)3](#) del Comitè de ministres sobre la participació equilibrada de dones i homes a la presa de decisions polítiques i públiques, segons la qual, la representació de cada sexe en un òrgan decisor de la vida política o pública no ha de ser inferior al 40 % perquè hi hagi una participació equilibrada de dones i homes.

32. El Cap de Govern representa al Govern i dirigeix la seva acció. També coordina les funcions dels Ministres, sense perjudici de la competència i de la responsabilitat directa d'aquests en la seva gestió. Pot assumir la responsabilitat directa d'un o diversos ministeris, a excepció dels que són competents en matèria de finances. En general, correspon al Cap de Govern : a) representar al Govern ; b) determinar el programa polític del Govern i autoritzar les directrius de política nacional i internacional adoptades pel Govern ; c) plantejar la qüestió de confiança ; d) sol·licitar la convocatòria extraordinària del Consell general en els termes establerts en el seu Reglament ; e) sol·licitar als Coprínceps, prèvia deliberació amb el Govern, la dissolució anticipada del Consell General ; f) demanar als Coprínceps, amb l'acord de la majoria del Consell General, la convocatòria d'un referèndum sobre una qüestió

⁶Ministra de Presidència, Economia, Treball i Habitatge, ministre de Relacions Institucionals, Educació i Universitats, ministre de Turisme i Comerç, ministre de Finances, ministra d'Afers Exteriors, ministra de Justícia i Interior, ministre de Territori i Urbanisme, ministra d'Afers Socials i Funció Pública, ministra de Salut, ministre de Medi Ambient, Agricultura i Ramaderia i portaveu del Govern, ministra de Cultura, Joventut i Esports.

de caràcter polític ; g) interposar recursos d'inconstitucionalitat contra lleis i decrets legislatius i exigir la comunicació prèvia d'inconstitucionalitat en matèria de tractats internacionals ; h) establir l'ordre del dia, convocar i presidir les reunions de Govern ; i) resoldre els conflictes d'atribucions que puguin sorgir entre els ministres ; j) referendar, si és el cas, els actes dels Coprínceps ; k) crear, modificar i suprimir ministeris i informar-ne el Consell General ; l) nomenar i destituir ministres i informar-ne el Consell General ; m) exercir totes les altres competències que li confereixen la Constitució i les lleis.

33. Correspon al Govern: a) exercir la iniciativa legislativa, d'acord amb la Constitució, mitjançant l'aprovació dels projectes de llei i la seva submissió al Consell General ; b) aprovar els decrets legislatius ; c) valorar l'existència de casos d'extrema urgència i necessitat a efectes de determinar la utilització del procediment previst al paràgraf 1 de l'article 60 de la Constitució ; d) aprovar el projecte de llei de pressupostos generals i sotmetre'l a aprovació del Consell general ; e) exercir la potestat reglamentària ; f) declarar els estats d'alarma i d'emergència en els termes previstos a l'article 42 de la Constitució ; g) remetre al Consell general, per a la seva aprovació o informació, els tractats i acords internacionals, de conformitat amb l'article 64 de la Constitució ; h) nomenar i revocar els membres corresponents de la representació andorrana en la negociació dels tractats a què es refereix l'article 66 de la Constitució ; i) sol·licitar als Coprínceps la seva adhesió a la negociació dels tractats, d'acord amb l'article 67 de la Constitució ; j) exercir totes les altres competències que li atribueixen la Constitució i les lleis.

34. D'aquestes disposicions es desprèn clarament que el Cap de Govern, així com els Ministres, estan directament implicats en l'exercici de les funcions executives i, com a PAFE, han d'estar coberts pel present informe.

Altres persones que ocupen altes funcions executives

35. A més dels membres de Govern, existeixen diverses categories de funcions polítiques. Sense perjudici de les funcions dels ministres, cada ministeri pot comptar amb una o varies Secretaries d'Estat, les funcions de les quals s'estableixen en la LG i a les quals s'adscriuen un o diversos departaments, estructurats en unitats orgàniques inferiors establertes per decret del Govern. Cadascun d'aquests serveis està dirigit per un director, excepte que s'hagi nomenat un Secretari d'Estat que assumeix dites funcions. L'estructura orgànica de cada ministeri s'estableix per decret del Govern (article 3 i 5 LG).

36. Els Secretaris d'Estat són els òrgans de suport immediat al Cap del Govern o als ministres, amb funcions de gestió i de coordinació en el marc de l'acció específica de la Secretaria d'Estat ; actuen sempre sota la direcció del Cap del Govern o del ministre titular del ministeri al qual pertanyen (article 8 LG). Tenint en compte que treballen en estreta col·laboració amb els ministres per definir les polítiques governamentals en àrees específiques, l'EEG considera els secretaris d'Estat com a PAFE, a efectes de la present avaluació.

37. La Secretaria General de Govern, per la seva part, és l'òrgan de suport tècnic del Govern amb funcions d'assistència en la preparació i desenvolupament de les reunions del Govern. Està adscrita orgànicament al ministeri al qual s'assignen les funcions de suport al cap del Govern (article 10 LG). Al capdavant, el secretari general de Govern assisteix al Cap de Govern i, si és el cas, als ministres, en la preparació de les reunions de Govern ;

s'encarrega de l'enviament de les convocatòries i ordres del dia de les reunions de Govern, de redactar les actes de les reunions del Govern, d'executar les ordres de publicació de les disposicions, reglaments i acords adoptats pel Govern i que s'han de publicar al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, així com de trametre al Consell general, quan el Govern ho ordeni, els documents relatius a les disposicions, reglaments i acords adoptats pel Govern.

38. Finalment, el Gabinet del cap del Govern, dirigit per un(a) cap de Gabinet del cap del Govern, és l'òrgan de suport polític i tècnic del Cap de Govern i s'encarrega, bàsicament, del seu secretariat particular, del protocol i de les relacions públiques, així com de les missions de confiança i d'assessorament especial que el Cap de Govern li confiï (article 9 LG). El Gabinet del Cap de Govern es completa amb un(a) cap de Protocol.

39. La Secretaria general de Govern, el Gabinet del cap de Govern i les Secretaries d'Estat depenen directament del cap de Govern, sense perjudici de la seva integració orgànica en un ministeri (article 2 LG). D'igual forma que els Secretaris d'Estat, el Secretari General de Govern, el Capde Gabinet del cap del Govern i el Cap de Protocol es consideren com alts càrrecs de Govern (article 6 LG). L'EEG considera que les funcions exercides per aquests alts càrrecs justifiquen que siguin considerats com estretament implicats en la presa de decisions i, per tant, com a PAFE.

40. Amb el nou Govern (maig 2023), s'han fet públics els nomenaments dels següents alts càrrecs de Govern: una Secretària general de Govern, una cap de Gabinet del cap del Govern, una Cap de protocol del Govern, així com quatre Secretaris d'Estat (secretari d'Estat de Relacions amb la Unió Europea, secretari d'Estat de Transició Energètica, Transports i Mobilitat, secretari d'Estat de Transformació Digital i Telecomunicacions, Secretari d'Estat d'Igualtat i Participació Ciutadana), que depenen directament del Cap de Govern i, per tant, poden assistir a les reunions del Consell de ministres. També es va nomenar una ambaixadora adscrita al Gabinet del cap del Govern, en qualitat de consellera diplomàtica, i nou secretaris d'Estat adscrits a Ministeris.

41. A més, existeix una categoria laboral sotmesa al lliure arbitri dels diferents ministres : el personal de relació especial. Aquesta relació de confiança es caracteritza pel lliure nomenament i cessament, i està regulada per la Llei de la Funció Pública i el seu reglament (article 4 de la Llei 1/2019 del 17 de gener de 2019 de la Funció Pública, d'ara endavant "LFP", i Llei 29/2022, del 21 de juliol de 2022, de modificació de la LFP). El personal de relació especial presta, en virtut del lliure nomenament del cap de Govern o d'un ministre, i amb caràcter temporal, serveis d'assessorament o d'assistència personal de confiança, no reservats a un funcionari (article 8 i articles 115, 116 i 117 de la LFP). El nomenament i la retribució del personal de relació especial és responsabilitat directa del cap del Govern o del ministre i s'han de publicar al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra⁷.

42. Durant la visita, l'EEG va ser informada de l'existència de 12 places de relació especial durant l'actual legislatura⁸, en comparació amb les 15 places de la legislatura anterior. L'EEG

⁷ Vegeu per exemple : https://www.bopa.ad/Documents/Detail?doc=GV20230601_10_34_34

⁸ De les quals, sis places als serveis del Cap de Govern, dues places al ministeri de Finances, una plaça al ministeri d'Afers Exteriors, dues places al ministeri de Salut i una plaça al ministeri de Cultura, Joventut i Esports. Una persona suplementària va ser nomenada amb l'estatut de personal de relació especial, i destinada al ministeri de Presidència, Economia, Treball i Habitatge, a partir del 8 de maig de 2024. Actualment, en total, hi ha 13 persones amb aquest estatut.

observa que existeix un cert grau d'imprecisió respecte a aquest estatus, que es pot utilitzar tant per a funcions purament tècniques com per a responsabilitats polítiques. El resultat és una diversitat de situacions. Per exemple, tres tècnics en comunicació gaudeixen actualment d'aquest estatus, així com diversos assessors adscrits al Gabinet del cap del Govern o a altres ministeris. Aquestes persones són nomenades amb caràcter incondicional i no s'aplica cap criteri per determinar el seu salari; no existeix cap barem salarial. Poden ser funcionaris de Govern, però també poden ser contractats en altres sectors. Com a assessors que treballen directament amb els ministres, i encara que no prenguin decisions per sí mateixos, l'EEG considera que el personal de Relació Especial pot estar estretament implicat en el procés de presa de decisions i contribuir-hi de forma regular, per la qual cosa, si és el cas, entra a la categoria de les PAFE.

43. L'EEG considera que hi ha una manca de claredat pel que fa a la funció exacta del personal de relació especial al si del Govern. Tot i que aquests nomenaments es publiquen al Butlletí Oficial, l'EEG considera que, des del punt de vista de la prevenció de la corrupció, aquesta categoria especial de personal hauria de ser objecte d'una reglamentació més precisa i transparent, sobretot pel que fa a la definició de les funcions que es poden assignar en aquest context i els sous que es poden abonar. Aquest aclariment també hauria de brindar l'oportunitat de sotmetre al personal de relació especial a les normes d'integritat més estrictes, incloses les normes de conducta, els conflictes d'interessos i l'obligació de declarar els béns. Actualment, no se'ls aplica cap d'aquestes normes. No obstant, els requisits d'integritat haurien de ser equivalents als que s'apliquen a altres persones que ocupen altes funcions executives. Per conseqüent, **el GRECO recomana que (i) es reguli millor l'estatut jurídic del personal de relació especial, concretament pel que fa a les seves funcions i a la seva remuneració, i que s'especifiquin i regulin les seves obligacions, amb la finalitat de sotmetre-les a les normes d'integritat més estrictes, idèntiques a les d'altres persones que ocupen altes funcions executives, si escau; i (ii) amb la finalitat de garantir una major transparència, que es divulguin els noms, funcions i retribucions del personal de relació especial, de manera que el públic hi pugui accedir en línia de manera fàcil i adequada.**

44. Finalment, la LFP menciona les places de director que tenen com a funcions principals dirigir, planificar i organitzar la feina dels departaments, així com definir les directrius generals i el desenvolupament dels grans objectius de cada departament, o contribuir-hi. Aporten suport tècnic al ministre i al secretari d'Estat als quals estan orgànicament vinculats. Aquestes places formen part del Cos General de l'administració andorrana. Aquests nomenaments es publiquen al Butlletí Oficial i figuren també en els organigrames del Portal de Transparència (veure més avall). L'EEG observa que els directors exerceixen funcions similars a les d'un cap de Gabinet, funció que no existeix a Andorra, ja que no hi ha un veritable gabinet dins de cada ministeri. L'EEG opina que els directors, vist el seu paper com a experts dels ministres o secretaris d'Estat, exerceixen funcions estretament vinculades a la presa de decisions executives i, per tant, haurien de ser considerats com PAFE.

45. Existeix també una Comissió Tècnica del Govern, encarregada d'analitzar i d'estudiar les disposicions i les matèries que s'han de sotmetre a l'aprovació del Govern. Està integrada pel Secretari general del Govern i els secretaris d'Estat. Si no es nomena un Secretari d'Estat, o en cas de vacant, malaltia o absència, el ministre corresponent podrà confiar la participació a la Comissió tècnica a un director d'un departament del seu ministeri. La

Comissió tècnica del Govern està presidida pel secretari general de Govern o per la persona que el reemplaça i el Govern no pot atribuir o delegar funcions decisòries a la Comissió tècnica. Les normes de funcionament de la Comissió s'han d'establir per decisió del Govern (article 7 LG).

46. Els nomenaments dels ministres i dels secretaris d'Estat es publiquen sempre al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, i a la pàgina web oficial de Govern⁹. Els organigrames i la informació sobre l'estructura del Govern i dels ministeris també estan disponibles al lloc web del Portal de Transparència¹⁰.

47. L'article 4 de la Llei 33/2021 de Transparència, accés a la informació pública i Govern obert (d'ara endavant "LT") es refereix a les obligacions de publicitat activa de determinades entitats (article 3.1 LT). Estableix que aquestes entitats han de publicar regularment i mantenir actualitzada la informació pertinent relativa al funcionament i al control de les seves actuacions públiques, amb la finalitat de garantir la transparència de les seves activitats. Més precisament, han de proporcionar almenys una "llista dels alts càrrecs, càrrecs directius i llocs vacants, juntament amb la seva descripció, perfil i recorregut professional". Això significa que les entitats en qüestió han de publicar els noms dels alts càrrecs. L'objectiu d'aquesta obligació de divulgació activa és garantir la transparència en les accions de les entitats en qüestió, proporcionant als ciutadans i a les parts interessades informació clara i accessible sobre els alts càrrecs i els llocs clau d'aquestes entitats.¹¹

48. Els currículums dels membres del Govern i dels alts càrrecs s'han de publicar a les pàgines web dels organismes on s'espera que prestin els seus serveis, així com en el Portal de Transparència, encara que el format, sobretot en el cas de ministres i alts càrrecs, no sigui el típic CV, sinó una breu explicació de la seva trajectòria professional¹².

49. L'EEG va poder comprovar que el nomenament del conjunt dels alts càrrecs de Govern, els seus noms, funcions i CV, es fan públics i són fàcilment accessibles. El Portal de la Transparència creat a Andorra és una bona pràctica en aquest sentit, ja que permet reforçar la responsabilitat i la confiança en la gestió dels assumptes públics.

Estatut i remuneració de les persones que ocupen altes funcions executives

Estatut

50. El cap de Govern és nomenat pels Coprínceps, després d'haver estat elegit pel Consell general, de conformitat amb les disposicions de la Constitució (article 73 de la Constitució). Les propostes de candidats al càrrec de cap de Govern han de ser presentades per una cinquena part dels membres del Consell General durant els cinc dies següents a la sessió constitutiva, juntament amb la informació necessària sobre el candidat i l'acceptació de la seva candidatura. Un cop acceptades les propostes elegibles, l'òrgan de govern del Consell

⁹Vegeu per exemple: <https://www.govern.ad/ministra-de-cultura-joventut-i-esports>

¹⁰ També anomenada "plataforma Govern Obert" :

<https://www.transparencia.ad/web/guest/organitzacio-de-l-administracio/cap-de-govern>

¹¹ Aquesta informació també detalla la retribució corresponent a cada plaça. Vegeu [Pregunta amb resposta escrita](#) del govern en relació amb l'organigrama del personal de Govern i la retribució dels alts càrrecs, 14 de juliol 2023.

¹² Vegeu <https://www.transparencia.ad/web/guest/organitzacio-de-l-administracio/cap-de-govern>

General anuncia oficialment els candidats a la plaça de Cap de Govern. En els vuit dies següents a la sessió constitutiva, es celebra una sessió plenària per a elegir el cap de Govern, a la qual també estan convidats els candidats que no són membres del Consell General. En cas de vacant de la plaça de cap de Govern, els terminis esmentats es computen a partir del dia en què es produeix la vacant.

51. El mandat del Govern s'acaba al final de la legislatura, en cas de dimissió, defunció o incapacitació definitiva del cap de Govern, en prosperar una moció de censura o perdre una qüestió de confiança. En tots els casos, el Govern roman en funcions fins a la formació del nou Govern (article 77 de la Constitució). L'entrada en funcions del nou cap de Govern implica automàticament el cessament del Govern que hi hagi. El cap del Govern no pot exercir les seves funcions durant més de dos mandats consecutius complets.

52. Correspon al cap de Govern nomenar i fer cessar els ministres i informar-ne el Consell general (article 2.2.I LG). Els membres de Govern han de posseir la nacionalitat andorrana, ser majors d'edat i no estar inhabilitats per sentència judicial ferma.

53. Els membres de Govern no poden fer compatible la seva funció amb la de Conseller General i només poden exercir les funcions públiques corresponents a la seva pertinença al Govern (articles 77 i 78 de la Constitució). Els membres del Govern en exercici, si són elegits consellers generals, deixen de ser efectivament membres del Govern el dia de la sessió constitutiva del Consell General.

54. El Govern, de manera solidària, és políticament responsable davant del Consell general. Una cinquena part dels consellers pot presentar una moció de censura, per escrit i motivada, contra el cap del Govern. Després del debat, que té lloc entre els tres i cinc dies posteriors a la presentació de la moció de censura segons les condicions previstes pel reglament del Consell General, es procedeix a una votació pública i oral. La moció de censura s'aprova per majoria absoluta del Consell general. Si la votació obté majoria absoluta, el cap del Govern cessa les seves funcions. No es pot presentar cap moció de censura en els sis mesos següents a l'elecció del cap de Govern. Els consellers que han presentat una moció de censura no poden signar-ne cap altra durant el termini d'un any (article 69 de la Constitució).

55. El cap del Govern pot presentar davant el Consell general una qüestió de confiança sobre el seu programa, sobre una declaració de política general o sobre una decisió d'especial importància. La confiança es concedeix per majoria simple, després d'una votació pública i oral. Si no obté la majoria, el cap del Govern presenta la seva dimissió (article 70 de la Constitució).

56. Els secretaris d'Estat són nomenats i cessats per decret del Govern a proposta del cap de Govern o del ministre titular del ministeri al que estan adscrits. Es mantenen en el càrrec mentre dura el Govern (article 8 LG).

57. El cap de Gabinet i el cap de Protocol, orgànicament integrats en el Gabinet del Cap de Govern, són nomenats i cessats lliurement pel cap de Govern mitjançant decret. En tot els cas, el cap de Gabinet cessa en el moment en què cessa efectivament el cap de Govern, mentre que el cap del Protocol es manté en funcions un cop el Govern que l'ha nomenat cessa efectivament i mentre el nou govern no n'acorda el cessament o la renovació. En relació a les tasques administratives i qualsevol altra que pugui implicar una relació de

confiança, la provisió de les places dins el Gabinet es fa per lliure designació del cap de Govern entre el personal de l'Administració general, el qual, un cop cessat de les seves funcions, té dret a retornar a la plaça del lloc de treball d'origen. L'organització del Gabinet i la determinació del nivell orgànic dels seus membres s'ha d'establir per reglament mitjançant decret del cap de Govern, tot respectant les limitacions que es deriven del pressupost. En tot cas, al cap de Gabinet li correspon el nivell orgànic de secretari d'Estat (article 9 LG).

58. El secretari general del Govern és nomenat i cessat per decret del Govern, a proposta del cap de Govern. Quan el Govern està en funcions es manté també en funcions (article 10 LG).

59. Els secretaris d'Estat, el secretari general de Govern, el cap de Gabinet del Cap de Govern i el cap del Protocol, com a alts càrrecs, han de tenir la nacionalitat andorrana, ser majors d'edat i no estar inhabilitats per sentència judicial ferma (article 4 LG).

60. El personal de l'Administració pública que sigui nomenat membre del Govern o alt càrrec, té el dret a la reserva de plaça a l'Administració de què es tracti durant tot el seu mandat. Un cop cessi efectivament com a membre del Govern disposa d'un termini màxim de tres mesos per reincorporar-se a la plaça de la qual és titular (article 4 i article 6 LG). La LFP no se'ls aplica mentre duri els seu mandat.

61. El personal de relació especial és nomenat i cessat lliurement per l'autoritat a la qual presta servei, i cessa en tot cas, quan ho faci el titular del càrrec que el va nomenar. El seu cessament no genera en cap cas dret a indemnització (article 116 LFP). Aquest personal només podrà exercir les activitats professionals derivades del seu estatut. Quan la persona nomenada com a personal de relació especial és funcionària, sol·licita una excedència amb reserva de plaça mentre dura la relació especial. Una vegada cessa com a personal de relació especial, el funcionari es pot reintegrar a la plaça que ocupava anteriorment; el temps de servei prestat es computa com de servei actiu a tots els efectes (article 117 LFP).

62. Les persones escollides per ocupar una plaça de direcció són nomenades i destituïdes lliurement pel Govern a proposta del titular del ministeri al qual estiguin adscrites, mitjançant un decret publicat al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra. Les persones designades han de prestar jurament davant del titular del ministeri al qual estiguin adscrites i han de posar el seu càrrec a disposició quan canvia el Govern que les ha nomenat. La seva data de fi de missió s'ha de publicar al Butlletí Oficial. El nomenament d'un funcionari com a director implica la reserva de plaça de procedència fins al moment del cessament i l'assignació del complement de responsabilitat addicional mencionada a l'article 77 LFP. Els directors estan sotmesos a les mateixes obligacions que la resta de funcionaris, i sobretot al mateix règim d'incompatibilitats¹³.

63. L'EEG observa que cap criteri de probitat, destinat sobretot a evitar conflictes d'interessos, no forma part del procediment de contractació dels ministres abans del seu nomenament. Les declaracions de béns que els ministres i alts càrrecs del Govern han de

¹³ Article 75 LFP : El personal funcionari i els treballadors públics en situació de servei actiu, a temps complet, no poden exercir altres activitats professionals diferents de les que deriven de la seva condició de funcionari o treballador públic, ni en el sector públic ni en el sector privat, llevat de les que s'enumeren en aquest article, sempre que es facin fora de l'horari laboral.

complimentar després de la seva presa de possessió són confidencials (veure aquí sota, l'apartat 138) i no estan subjectes a cap control. L'EEG considera que s'haurien de dur a terme comprovacions d'integritat quan el Cap de Govern s'adreça a una persona per a una plaça de ministre. Aquests controls d'integritat contribuirien en gran mesura a prevenir la corrupció, ja que permetrien detectar conflictes d'interessos dels possibles candidats a una cartera ministerial. De la mateixa manera, els controls d'integritat semblen ser importants per a altres categories de PAFE, que no són contractats per concurs sinó nomenats lliurement pel cap de Govern o, si és el cas, un ministre o secretari d'Estat, i poden influir en el procés de presa de decisions polítiques. L'EEG observa que existeix un alt grau de permeabilitat entre aquestes diferents funcions a Andorra, ja que un ministre es pot convertir en cap de Gabinet, o un secretari d'Estat pot ser nomenat Secretari General de Govern en la següent legislatura, sense que en cap moment es dugui a terme un control de probitat. **El GRECO recomana que s'adoptin normes que imposin controls d'integritat previs al nomenament dels ministres i de qualsevol altra persona que exerceixi altes funcions executives, amb la finalitat de detectar i gestionar els eventuais riscos de conflictes d'interessos.**

Retribucions

64. Segons les dades del Departament d'estadística, el 2023, el salari mitjà a Andorra era de 2.440 €.

65. Les retribucions dels membres del Govern i dels alts càrrecs es publica al Portal de Transparència¹⁴. A data d'avui, els imports dels diferents sous són els següents :

PLAÇA	SALARI BRUT MENSUAL	SALARI BRUT ANUAL
CAP DE GOVERN	7.474,88 €	97.173,44 €
MINISTRES	6.354,85 €	82.613,05 €
<ul style="list-style-type: none"> - Presidència, Economia, Treball i Habitatge - Relacions Institucionals, Educació i Universitats - Turisme i Comerç - Finances - Afers Exteriors - Justícia i Interior - Territori i Urbanisme - Afers Socials i Funció pública - Salut - Medi Ambient, Agricultura i Ramaderia i Portaveu - Cultura, Joventut i Esports 		
SECRETARIS D'ESTAT MEMBRES DEL CONSELL DE MINISTRES	5.886,89 €	76.529,57 €
<ul style="list-style-type: none"> - Relacions amb la Unió europea - Transició Energètica, Transports i Mobilitat - Transformació Digital i Telecomunicacions 		
SECRETARIS D'ESTAT	5.420,24 €	70.463,12 €
<ul style="list-style-type: none"> - Igualtat i Participació ciutadana - Economia, Treball i Habitatge 		

¹⁴<https://www.transparencia.ad/web/guest/el-govern>

<ul style="list-style-type: none"> - Empresa, Diversificació Econòmica i Innovació - Educació i Universitats - Afers Financers Internacionals - Justícia i Interior - Afers socials - Joventut i Esports 		
SECRETARI GENERAL	5.420,24 €	70.463,12 €
CAP DE GABINET	5.886,89 €	76.529,57 €
CAP DE PROTOCOL	5.420,24 €	70.463,12 €

66. Les persones que s'indiquen aquí dalt, estan subjectes al règim ordinari de la seguretat social. Si ho sol·liciten, se'ls facilita un telèfon mòbil. Poden disposar d'un cotxe només per a desplaçaments oficials. Les seves despeses de representació i participació a esdeveniments protocol·laris s'han de justificar en base a criteris d'eficàcia. S'assignen targetes de crèdit als ministres i la seva utilització està subjecta a control administratiu. Totes les despeses estan sotmeses al control de la Intervenció general (vegeu l'apartat 113).

67. El Govern ha acordat que la retribució dels Directors es fixi en 4.178,55 € bruts mensuals¹⁵, amb un complement de 596,95 € bruts mensuals, que podrà ser superior si s'assumeixen funcions i responsabilitats addicionals. La remuneració del personal de relació especial la fixa lliurement el cap de Govern o el ministre al qual està adscrit. Actualment, aquests sous oscil·len entre 1.469,84 € i 7.957,50 € (sou mensual brut). Aquests sous es fan públics al mateix temps que el nom de la persona contractada, en el decret de nomenament del personal de relació especial, que es publica en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Política anticorrupció i d'integritat, marc reglamentari i institucional

Política anticorrupció i d'integritat

68. En els darrers anys, s'han adoptat diverses iniciatives legislatives destinades a lluitar contra la corrupció, com la Llei de transparència de 2021 i la introducció de declaracions de béns obligatòries per a ministres i alts càrrecs. El Govern actual ha manifestat la seva voluntat de reforçar les normes ètiques aplicables als membres del Govern. Així, el 15 de novembre de 2023, el Govern va adoptar un Codi de conducta per als membres de Govern i alts càrrecs (vegeu l'apartat 73, més avall). Tanmateix, abans de l'adopció d'aquest Codi no es va dur a terme cap anàlisi genèrica sobre els principals factors de risc de corrupció que afecten més concretament a les PAFE i als mecanismes de gestió d'aquests riscos. Tampoc no existeix una política de prevenció de la corrupció i de promoció de la integritat adreçada específicament a les PAFE.

69. Actualment, Andorra no disposa d'un document general dedicat a la política pública de lluita contra la corrupció. Segons l'EEG, es tracta d'una llacuna important que s'hauria de resoldre. Durant la seva visita, l'EEG va constatar que no s'havien analitzat els riscos de corrupció a Andorra. La cultura política andorrana no sembla donar importància a aquesta

¹⁵ L'article 11.2 de la Llei 29/2022 del 21 de juliol de 2022, que modifica la Llei 1/2019 del 17 de gener de 2019 sobre la funció pública, estableix que els directors han d'estar afectats a un grup funcional i a una feina professional tipus amb la finalitat d'establir el seu nivell de classificació. Una vegada fixats els nivells de classificació dels directors, es publicarà també la seva retribució, igual que per a les altres PAFE.

qüestió. Això encara és més perjudicial pel fet que no hi ha una societat civil molt activa en la lluita contra la corrupció ni un sistema de protecció dels denunciants. Per abordar millor aquest fenomen caldria, en primer lloc, fer una anàlisi en profunditat dels àmbits en què els riscos de conflictes d'interessos i de corrupció romanen particularment elevats. L'EEG considera que cal prestar especial atenció a les PAFE, tenint en compte el seus poders executius o la seva proximitat a l'exercici d'aquests poders, i dels riscos específics de corrupció a què estan exposats. Una anàlisi d'aquest tipus contribuiria a sensibilitzar els responsables polítics del valor afegit d'una estratègia de promoció de la integritat. Per això, **el GRECO recomana desenvolupar, en base a una anàlisi de riscos, una estratègia coordinada per promoure la integritat de les persones que ocupen altes funcions executives, que inclogui mesures específiques per mitigar els riscos identificats.** Aquesta estratègia es podria basar en recomanacions contingudes en el present informe i, naturalment, formar part d'una estratègia nacional de lluita contra la corrupció més àmplia que es podria plantejar de forma útil.

Marc institucional

70. La Unitat de Prevenció i de Lluita contra la Corrupció s'encarrega de la promoció i la coordinació de les accions del Govern en l'àmbit de la prevenció i de la lluita contra la corrupció. Aquesta Unitat, creada pel Decret de Govern del 16 de gener de 2008 en el marc de la política de lluita contra la corrupció que s'estava duent a terme, tenia com a intenció centralitzar i coordinar les accions relatives a les administracions locals, els organismes nacionals i les entitats internacionals. Actualment, aquesta Unitat està composta per dos membres que han estat prèviament nomenats pel Govern com a representants d'Andorra prop del GRECO, a proposta del ministre de Justícia. Aquesta Unitat, integrada a l'Àrea de Relacions i Cooperació Jurídica Internacionals del Ministeri de Justícia i Interior des del 2015, s'encarrega, més concretament, de representar Andorra a les instàncies internacionals de lluita contra la corrupció, de seguir les tendències mundials, de proposar ajustaments normatius i de posar en marxa polítiques nacionals. El mandat de la Unitat també inclou la promoció dels codis ètics, l'assessorament i la formació, així com la promoció de la transparència administrativa, actuant com a mediador si cal.

71. Durant la seva visita, l'EEG va observar que la Unitat de Prevenció i Lluita contra la corrupció, òrgan clau responsable de l'aplicació de polítiques nacionals en aquest àmbit, de fet, només estava composta per dues persones. A més, aquestes dues persones tenen altres deures i responsabilitats fora de l'àmbit de la prevenció de la corrupció¹⁶. L'EEG observa que aquesta Unitat, que hauria de ser al centre de les activitats de prevenció de la corrupció, no té la capacitat necessària per a dur a terme de manera plena i eficaç totes les seves tasques. Tenint en compte el que precedeix i també amb l'objectiu de desenvolupar una estratègia de promoció de la integritat, tal com s'ha recomanat anteriorment (vegeu l'apartat 69), **el GRECO recomana que es doti la Unitat de Prevenció i de Lluita contra la Corrupció, de recursos financers i humans suficients per a dur a terme de manera eficaç i proactiva les seves tasques en relació amb la prevenció de la corrupció de les persones que ocupen altes funcions executives.**

¹⁶ Entre altres coses, s'encarreguen de redactar informes jurídics que avaluen la conveniència d'adherir-se a un conveni internacional, de coordinar la política de lluita contra el tràfic d'éssers humans, dels casos presentats al Tribunal Europeu dels Drets Humans, de les qüestions relacionades amb la cibercriminalitat, de transmetre sol·licituds d'assistència judicial mútua i de coordinar la cooperació judicial internacional entre les autoritats andorranes i estrangeres.

Marc reglamentari i codi de conducta

72. La llei de transparència, aprovada el 2021, conté certs principis ètics, limitats, no obstant, a les obligacions de transparència, de publicitat activa i d'accés a la informació pública. La LT s'aplica, concretament, a l'Administració general i als organismes sota la seva direcció, als Comuns i als organismes que en depenen, al Consell General, al Tribunal Constitucional, al Consell Superior de la Justícia, al Raonador del Ciutadà i al Tribunal de Comptes.

73. A més, el 15 de novembre 2023¹⁷, es va aprovar un [Codi de conducta dels membres del Govern i alts càrrecs](#). Basant-se en les recomanacions internacionals en matèria de lluita contra la corrupció i tenint en compte les lleis andorranes existents, el Codi s'estructura en cinc capítols que tracten, respectivament, de les disposicions generals, les normes de conducta i els principis ètics, els conflictes d'interessos, els instruments de control, la difusió i la revisió del Codi, i conté una disposició final relativa a la seva aplicació.

74. El Codi pretén garantir la transparència, la integritat i l'eficàcia en l'exercici de les funcions governamentals. Defineix normes de conducta relatives a la incompatibilitat de funcions, confidencialitat, transparència, imparcialitat, gestió de recursos i regals i altres avantatges, així com els principis ètics associats. S'inclouen normes específiques per evitar conflictes d'interessos, inclosa l'obligació de declarar els béns. A més, el Codi preveu el recurs a un expert en ètica per a proporcionar assessorament específic i confidencial individualitzat sobre qüestions relacionades amb el Codi. Correspon al Govern vigilar i controlar que el compliment del Codi i les obligacions que se'n deriven, així com determinar les mesures preventives o sancions necessàries en cas d'incompliment.

75. El Codi s'aplica als membres del Govern, als alts càrrecs (Secretaris d'Estat, Secretari General de Govern, Cap de Gabinet del cap de Govern i cap de Protocol), als ambaixadors i als caps de missions diplomàtiques. Els directors, per la seva part, estan subjectes al [Codi de conducta per a l'Administració pública](#) adoptat l'any 2010¹⁸ i, per tant, no es veuen afectats per aquest nou Codi. El personal de relació especial no està subjecte a cap d'aquests dos codis.

76. L'EEG acull amb satisfacció l'adopció d'un Codi de conducta per als membres del Govern i els alts càrrecs uns dies abans la seva visita, cosa que demostra la voluntat de les autoritats andorranes d'alinear-se amb les normes i pràctiques internacionals. L'EEG assenyala que aquest Codi estableix certes normes importants, sobretot pel que fa als conflictes d'interessos, la prohibició d'acceptar regals o avantatges, la prohibició de contractar a membres de la família, i la incompatibilitat amb l'exercici d'altres funcions o activitats remunerades. L'EEG subratlla que és important que el Codi es mantingui actualitzat i es complementi o aclareixi quan sigui necessari, ja que la rellevància dels codis ètics resideix en part en la seva naturalesa evolutiva i en la seva capacitat per adaptar-se a les qüestions ètiques que puguin sorgir durant un mandat.

¹⁷El Codi de conducta es va publicar al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra el 16 de novembre de 2023 i va entrar en vigor el 17 de novembre de 2023.

¹⁸Aquest text s'aplica als funcionaris i agents de l'administració central, i respon parcialment a una recomanació del GRECO (Primer i Segon Cicles d'Avaluació conjunts).

77. Tanmateix, L'EEG considera que el Codi de conducta per als membres del Govern i els alts càrrecs es pot millorar en diferents aspectes. En primer lloc, hi ha algunes llacunes en el seu camp d'aplicació, en la mesura en què no cobreix al personal de relació especial, ni als directors (que al mateix temps estan sotmesos al Codi de conducta per a l'Administració pública, i per tant, a un sistema diferent). Tenint en compte el paper que tenen aquestes persones dins de l'executiu, seria convenient incloure-les en l'àmbit d'aplicació del Codi i, sotmetre així a totes les PAFE a un règim uniforme. D'aquesta manera, el Codi podria convertir-se en el document de referència de les normes ètiques aplicables a totes les PAFE. Per altra banda, el Codi no aborda determinades qüestions, com els contactes amb tercers que desitgen influir en les polítiques governamentals o les restriccions després de cessar en el càrrec, i no ofereix cap exemple que aportí explicacions pràctiques. Per tant, s'hauria de completar i acompanyar d'una guia pràctica per a la seva aplicació, il·lustrada amb exemples, i que contingui explicacions detallades.

78. Finalment, no existeix cap sistema de control, ja que correspon al Govern decidir, en cada cas, les conseqüències d'incompliment del Codi, sense que es prevegi cap sanció específica. En l'absència d'un mecanisme de control extern, el compliment del Codi depèn sobretot de l'autodisciplina dels membres del Govern. De conformitat amb la pràctica del GRECO, un codi d'aquest tipus hauria d'estar associat a un mecanisme d'aplicació, destinat a garantir que les PAFE compleixen les normes que es recullen en el codi i siguin cridats a retre comptes en el cas que no ho facin.

79. Tenint en compte el que precedeix, **el GRECO recomana (i) que el personal de relació especial i els directors s'incloguin en l'àmbit d'aplicació del Codi de conducta per a membres del Govern i alts càrrecs ; (ii) que aquest Codi es complementi i s'acompanyi d'una guia pràctica que inclogui comentaris explicatius i exemples concrets sobre conflictes d'interessos i altres qüestions d'integritat (contactes amb tercers, restriccions després de cessar en el càrrec, acceptació de regals, etc.) ; i (iii) que aquest Codi vagi acompanyat d'un mecanisme de supervisió eficaç i de sancions proporcionades, dissuasòries i efectives.**

Sensibilització

80. El Codi de conducta dels membres de Govern i alts càrrecs, adoptat el mes de novembre del 2023, preveu l'organització de sessions obligatòries de formació i de sensibilització per als interessats. Aquestes sessions han d'incloure aspectes fonamentals del Codi, com l'ètica, les incompatibilitats i els conflictes d'interessos¹⁹, cosa que constitueix una evolució positiva. No obstant, l'EEG considera que s'haurien d'organitzar sessions de formació a intervals regulars (especialment, en cas de novetats legislatives o altres). A més, el conjunt de les PAFE haurien de poder assistir a aquestes sessions de formació.

¹⁹ Després de la visita, es va informar a L'EEG de que la Unitat anticorrupció havia organitzat una sessió de formació inicial sobre el Codi de conducta, el 16 de gener de 2024, en presència dels secretaris d'Estat. També es van organitzar altres sessions, una el 7 de febrer 2024 pel cap del Govern, els ministres, els secretaris d'Estat absents a la primera sessió, la Secretària general de Govern, la Cap de Gabinet del Cap de Govern i la Cap de Protocol.

81. Per altra banda, l'EEG assenyalava que el Codi preveu la contractació d'un reconegut expert en dret i ètica, per proporcionar assessorament confidencial a les PAFE²⁰. Tanmateix, aquesta plaça encara no s'ha cobert i, actualment, no hi ha ningú que pugui assessorar les PAFE, i els ministres en particular, sobre qüestions ètiques²¹.

82. Per tant, **el GRECO recomana (i) reforçar els mecanismes interns per promoure la integritat i sensibilitzar sobre les qüestions d'integritat, inclosa la formació periòdica de les persones que ocupen altes funcions executives i (ii) posar a la seva disposició un sistema d'assessorament confidencial en matèria d'integritat.**

Transparència i control de les activitats executives del govern central

Accés a la informació

83. Andorra no ha signat ni ratificat [el Conveni del Consell d'Europa sobre l'Accés als documents públics \(STCE n° 205\)](#), conegut també com a Conveni de Tromsø, i l'EEG la convida a fer-ho.

84. No obstant, la Constitució del Principat d'Andorra (article 72, apartat 3) estableix expressament que l'actuació de l'administració pública està subjecta al principi de transparència. La LT, aprovada l'any 2021, pretén desenvolupar el principi constitucional de transparència des d'una triple perspectiva. En primer lloc, establint obligacions de publicitat activa per a les administracions i entitats públiques. En segon lloc, reconeixent el dret d'accés a la informació pública, establint, al mateix temps, els casos en els quals la informació es pot declarar classificada. I, en tercer lloc, introduint l'obligació de que les persones que exerceixin determinades funcions realitzin una declaració de béns al començament i al final de l'exercici de la seves funcions (vegeu l'apartat 138, més avall).

85. El Títol II de la LT regula l'obligació de publicitat activa de les entitats públiques, establint la seva obligació de publicar periòdicament i mantenir actualitzada la informació el coneixement de la qual sigui rellevant per a garantir la transparència de la seva activitat i que estigui relacionada amb el funcionament i el control de les seves actuacions públiques. Per aquest motiu, l'article 4 de la LT estableix els llistats mínims d'informació que les esmentades entitats han de publicar i difondre a través de la plataforma Govern Obert²² o de les seves pàgines web, sense esperar una demanda específica de part de la ciutadania. Aquests llistats exhaustius inclouen, no només informació institucional i organitzativa, sinó també una sèrie de dades d'interès jurídic i de caràcter econòmic i pressupostari. Així mateix, amb la finalitat de garantir l'eficàcia del règim de publicitat activa, la informació ha d'estar publicada de manera accessible, clara, estructurada, segura i comprensible. Al mateix temps, l'article 5 de la LT estableix que les persones físiques o jurídiques, altres que aquelles directament concernides pel camp d'aplicació de la Llei, que perceben una subvenció pública anual igual o superior a 10 000 €, hauran de publicar informació sobre la utilització de la

²⁰ Article 7 (b) del Codi de conducta. Es podrà sol·licitar assessorament individualitzat, específic i confidencial a l'expert, a través de la Secretaria General de Govern, sobre qüestions relacionades amb el Codi de Conducta, en particular, en cas de possible conflicte d'interessos.

²¹ Després de la visita, es va informar l'EEG que s'havia fet una primera demanda d'assessorament (per correu electrònic a la Secretaria General de Govern) i s'havia tramès a l'expert en ètica, nomenat el 27 de març de 2024.

²²<https://www.transparencia.ad/>

subvenció pública que reben i sobre les subvencions, ajudes o beques que prevegin concedir en el marc del desenvolupament del seu àmbit d'activitat. A més, existeixen normes específiques de publicitat per als contractes públics, en virtut de les quals, la tramitació i publicació de l'expedient dels contractes administratius d'un import superior a 7.500 € s'efectua a través de la plataforma de contractes públics²³, llevat dels casos en què això no sigui possible per les raons tècniques previstes a l'article 63 de la Llei de contractació pública (LCP) i per als contractes secrets o reservats, que es regulen a l'article 30.1 g de la LCP.

86. En relació amb les activitats del Govern, l'article 15 LG estableix que s'han d'aixecar actes de les reunions de Govern. No obstant, aquestes actes no es fan públiques. Les deliberacions de les reunions del Govern són sempre secretes i tots els assistents a aquestes reunions estan obligats a guardar el secret sobre les esmentades deliberacions, les opinions expressades i els vots emesos. Tampoc poden divulgar cap document del que tinguin coneixement en virtut del seu càrrec fins que aquests documents no s'hagin fet públics oficialment. Setmanalment, després de la reunió de Govern, es celebra una roda de premsa, en què el ministre portaveu exposa les decisions més importants preses a la reunió del Consell de Ministres, que es retransmet per la televisió pública d'Andorra.

87. Per altra banda, de conformitat amb l'article 16 de la LG, les decisions de Govern en ple, si tenen efectes jurídics generals o si s'adrecen a un col·lectiu indeterminat, s'han de publicar al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra. Les decisions del cap de Govern adopten la forma de decrets del cap de Govern, mentre que les decisions dels ministres adopten la forma d'ordres ministerials. Les normes reglamentàries, els nomenaments i les altres resolucions que han de tenir efectes jurídics generals o que s'adrecen a un col·lectiu indeterminat, també s'han de publicar al Butlletí Oficial. A més, els alts càrrecs poden dictar instruccions i circulars per dirigir l'activitat dels ministeris en l'àmbit de la seva competència. Aquestes instruccions i circulars s'han de publicar al Butlletí Oficial quan els seus destinataris siguin indeterminats, però en cap cas constitueixen una manifestació de l'exercici de la potestat reglamentària.

88. L'article 10 de la LT garanteix el dret d'accés a la informació pública a qualsevol persona. Aquest dret només pot ser denegat o restringit per les causes establertes per la llei. Les restriccions s'han d'aplicar de manera restrictiva en favor del dret d'accés²⁴, i l'administració ha de justificar les raons de la seva aplicació. Les restriccions han d'estar justificades i ser proporcionades a l'objectiu de protecció, tenint en compte els interessos públics i privats.

89. L'article 12 es refereix a la protecció de dades personals en el context de l'accés a la informació pública. Quan la informació sol·licitada conté dades sensibles o dades relatives a infraccions penals, l'accés es limita, llevat que hi hagi consentiment exprés de l'interessat, a 25 anys després de la defunció de la persona o arran d'una decisió judicial. En els altres casos, l'accés es concedeix tenint en compte l'interès públic i els drets fonamentals vinculats a la protecció de dades.

²³<https://contractacio.govern.ad/>

²⁴ L'article 11 enumera les diverses raons per les quals es pot denegar l'accés a la informació pública, entre les quals, la defensa i la seguretat nacionals, les relacions internacionals, la seguretat pública, la política econòmica, i la protecció del medi ambient.

90. L'article 13 estableix els procediments de presentació d'una sol·licitud d'accés a la informació. El procediment es va regular, també, pel Decret 454/2022 del 9 de novembre de 2022, d'aprovació del Reglament que regula el procediment per a l'accés a la informació pública. La gestió tecnicoadministrativa de l'accés a la informació pública en poder de l'Administració general i dels organismes que en depenen, la duu a terme el ministeri responsable de la transparència i accés a la informació. Amb aquesta finalitat, es va crear dins de l'esmentat ministeri una Unitat de Transparència i Accés a la Informació Pública (d'ara endavant, UTAIP) per al desenvolupament d'aquestes funcions.

91. La sol·licitud d'accés a la informació pública s'ha de presentar al Servei de Tràmits utilitzant el formulari oficial que figura en el catàleg de tràmits en línia del Govern o l'alternativa que el Govern pugui habilitar amb aquesta finalitat, per via electrònica o presencialment a la UTAIP. La UTAIP inscriu la sol·licitud al Registre de consultes d'informació pública. A la sol·licitud hi ha de constar les dades de contacte del sol·licitant i la informació requerida. Algunes sol·licituds poden ser denegades si es refereixen a informació que està en procés d'elaboració, és repetitiva o abusiva, o si ja ha estat publicada o està sotmesa a règims específics de publicitat. L'article 14 descriu les etapes de tramitació d'una sol·licitud d'accés a la informació. L'entitat responsable ha de transmetre la sol·licitud a l'entitat competent si no disposa de la informació demanada. Els tercers interessats han de ser informats i disposen d'un termini per formular observacions. La decisió final de concedir o denegar l'accés s'ha de notificar al sol·licitant i als tercers interessats en un termini màxim de dos mesos. L'accés a la informació sol·licitada s'ha d'atorgar en un termini de deu dies hàbils a partir de la notificació favorable (article 15 LT). La consulta de la informació és gratuïta, però es poden cobrar les còpies o la transposició de la informació en un altre format. Les administracions públiques han de portar un registre de les consultes. Les resolucions en matèria d'accés a la informació pública es poden recórrer directament davant la jurisdicció administrativa (article 16 LT).

92. Els articles 17 a 22 de la LT inclouen la normativa relativa a la informació reservada d'Estat. El Govern només pot qualificar una informació com a classificada si la seva divulgació pot afectar algun dels següents interessos : la defensa i la seguretat nacionals, les relacions internacionals i les obligacions de confidencialitat derivades d'acords amb organitzacions internacionals, la seguretat pública, les relacions amb les Coprínceps i els seus serveis, i la política econòmica, financera i monetària. Aquests articles defineixen igualment el procediment de classificació de la informació en qüestió, les obligacions de conservació i confidencialitat, el termini de la reserva i els casos en què es pugui aixecar la classificació.

93. A més, la LT estableix una Comissió Nacional d'Accés i Avaluació de la Documentació (CNAAD)²⁵. La CNAAD està dotada de funcions d'assessorament i d'orientació com : adoptar criteris per al millor compliment de les obligacions contingudes a la LT en matèria de

²⁵ La CNAAD està composta per : a) la persona titular de la Secretaria general de Govern ; b) la persona titular de la direcció de l'Agència andorrana de protecció de dades ; c) la persona titular de la direcció de l'Arxiu Nacional d'Andorra ; d) un tècnic del departament d'Arxius i Gestió documental de Govern ; e) una persona llicenciada en dret amb l'especialitat de dret administratiu ; f) una persona llicenciada en economia ; g) una persona qualificada en l'àmbit dels sistemes d'informació ; h) una persona llicenciada en història, amb l'especialització d'història contemporània ; i) una persona representant del ministeri competent, en funció del tipus i característiques de la informació pública per a la qual es demana l'accés o de la documentació pública objecte d'avaluació ; j) una persona representant de cada Comú, designada per cada Comú. Els membres de la CNAAD a què es refereixen les lletres d) a h) seran nomenades pel Govern. La presidenta de la CNAAD és la Secretària General de Govern i el seu secretari és el responsable de la Unitat de Transparència.

publicitat activa i d'accés a la informació, i assessorar en l'avaluació i selecció de la documentació de les Administracions públiques i dels organismes i entitats que en depenen o que estan sota la seva direcció o establir criteris generals d'aplicació de la normativa reguladora d'accés als documents públics. A més, la CNAAD té competència per resoldre els recursos administratius: quan es tracta de decisions relatives a l'accés a la informació pública adoptades per l'Administració general o els organismes i entitats que en depenen, la persona interessada té la possibilitat d'interposar un recurs administratiu, previ a la via judicial, davant la CNAAD. Si s'interposa aquest recurs administratiu previ, l'informe de la CNAAD no és vinculant.

94. L'EEG celebra la inclusió d'un dret d'accés a la informació pública a la LT, així com la creació, el 2022, d'una comissió encarregada, concretament, de fer respectar les obligacions contingudes a la LT. No obstant, l'EEG observa que aquesta comissió - la CNAAD - no ha rebut, a dia d'avui, cap sol·licitud o recurs relacionat amb el dret d'accés a la informació pública²⁶. Aquesta absència posa en dubte l'eficàcia pràctica del mecanisme d'accés a la informació creat per la LT. Segons les autoritats, l'absència de sol·licituds s'explicaria pel fet que ja hi ha una gran quantitat d'informació disponible, sobretot, al Portal de Transparència. Tanmateix, semblaria que es deu a la manca de familiaritat amb el sistema recentment introduït, com van assenyalar varies de les persones amb les que vam parlar durant la visita. Els ciutadans encara s'han de familiaritzar amb el nou marc legislatiu i l'oportunitat que ofereix d'accedir als documents administratius.

95. L'EEG opina que és necessària una major conscienciació en matèria d'accés a la informació, i que s'hauria d'impartir formació als diferents ministeris sobre el concepte de transparència i informació pública. Aquestes activitats de sensibilització també s'haurien d'adreçar a periodistes, a la societat civil i al públic en general, amb la finalitat de fomentar una major aplicació del dret d'accés a la informació pública. Per tant, **El GRECO recomana impartir formació periòdica de sensibilització sobre la legislació relativa al dret d'accés a la informació pública dins de l'Executiu i que es conscienciï més els ciutadans sobre el seu dret d'accés a la informació.**

Transparència dels projectes de llei

96. La iniciativa legislativa correspon al Consell general – més precisament, als grups parlamentaris o, com a mínim, a tres Consellers generals – i al Govern²⁷, però també a tres parròquies que actuïn conjuntament o al 10% de l'electorat (article 58 de la Constitució i article 102 del Reglament del Consell General). El Reglament del Consell General estableix l'obligació de publicar al Butlletí del Consell general²⁸ tots els projectes i proposicions de lleis, totes les esmenes proposades, l'informe de les comissions legislatives amb les esmenes adoptades per elles, els vots particulars que s'han de debatre en sessió plenària, així com les resolucions de les comissions i del ple, les propostes de resolució, les preguntes i respostes, les comunicacions i resolucions enviades pel Govern al Consell general, i qualsevol altre text o document exigint pel Reglament o ordenat pel President del Consell general i que sigui rellevant per al procediment parlamentari (article 90 del Reglament del Consell General).

²⁶ En relació amb l'avaluació i conservació de la documentació, que és una altra de les funcions de la CNAAD, s'han rebut 10 sol·licituds i 7 han estat finalitzades; fins a data d'avui, no hi ha tingut cap recurs.

²⁷ El 2022, es van aprovar 34 projectes de llei (legislació elaborada pel Govern), contra 6 propostes de llei (legislació elaborada pel Consell general).

²⁸<https://seu.consellgeneral.ad/normativaMilloradaAnunciPublic/categorias/5>

97. Els projectes i proposicions de llei es publiquen al Butlletí del Consell General tan bon punt han estat aprovats per la Sindicatura (articles 92 i 103 del Reglament del Consell General). També es publiquen a la pàgina web del Consell General, a la secció “iniciatives legislatives”. Des de l’actual legislatura, s’ha decidit que les esmenes es publiquin també a la pàgina web del Consell General per facilitar la consulta pública. No és possible presentar esmenes per escrit a l’últim minut (exceptuant les esmenes tècniques), ni oralment durant l’examen d’un projecte o d’una proposició de llei, excepte en el cas d’una proposta de compromís sobre esmenes presentades prèviament per escrit. No es pot iniciar cap deliberació o debat sobre una qüestió concreta si la documentació relativa a la qüestió a debatre o a discutir no ha estat distribuïda a cada Conseller General com a mínim amb tres dies d’antelació (article 58 del Reglament). Les preguntes urgents formulades al Govern es publiquen almenys 24 hores abans de les deliberacions (article 132 del Reglament del Consell General).

98. S’ha introduït a la LT un capítol dedicat al “govern obert”, que preveu, concretament, diverses formes de participació i col·laboració ciutadana a la definició de polítiques públiques a través de: una plataforma de govern oberta de què s’han de dotar les administracions públiques; l’obligació de l’administració d’establir normes per a procediments efectius de participació i col·laboració ciutadana; i un dret a la participació ciutadana i a la formulació de propostes d’iniciatives normatives populars. El Decret 444/2022, del 26 d’octubre de 2022, pel que s’estableix el Reglament de Participació Ciutadana, fixa els instruments i les eines de participació ciutadana (processos participatius, audiències ciutadanes, plataforma digital de participació ciutadana, pla director de participació ciutadana, directori de participació ciutadana i altres eines), així com els espais i òrgans de participació ciutadana (Visura Ciutadana, servei cívic voluntari, Comissió Operativa de Participació Ciutadana i Taula de Representació de la Diversitat Associativa d’Andorra). El 2019, també es va crear una Secretaria d’Estat d’Igualtat i Participació Ciutadana depenent directament del Cap de Govern, amb la finalitat de demostrar la importància concedida a aquests assumptes.

99. Tot i que el Reglament de Participació Ciutadana no preveu específicament un procediment formal de consulta pública en el marc dels treballs legislatius, qualsevol projecte o proposició de llei es pot elaborar amb l’ajuda dels mecanismes de participació ciutadana regulats per aquest Reglament. Les autoritats subratllen que la cerca de consens amb els actors implicats en una iniciativa legislativa i amb la societat civil comença en la fase de treball dins els grups parlamentaris. Aquesta cerca de consens té lloc fora de l’àmbit de les consultes públiques institucionalitzades, però a través d’una sèrie de procediments pràctics: participació en els debats nacionals; peticions dels ciutadans adreçades als titulars del dret d’iniciativa legislativa; audiències a les comissions i al Consell General; possibilitat de participar a òrgans auxiliars i a grups de treball previs. A més, la Llei 8/2023, aprovada el 30 de gener de 2023 i que regula la iniciativa legislativa popular, pretén encoratjar una major participació dels ciutadans en els processos d’elaboració de les lleis.

100. Una eina important en aquest sentit és la plataforma digital de participació ciutadana²⁹, que permet obtenir l’opinió de la ciutadania sobre un tema concret, un projecte de llei o bé construir un consens previ a una iniciativa legislativa. Per exemple, el projecte de

²⁹www.visc.ad

Llei per l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats i no discriminació entre dones i homes, es va elaborar amb la ciutadania mitjançant un procés participatiu mixt. Primer es va enviar el text del projecte de llei a les parts interessades perquè el comentessin, i després es va publicar en línia durant dos mesos a la plataforma de participació ciutadana amb la finalitat de recollir els comentaris del conjunt de la societat civil.

101. L'EEG observa amb satisfacció que s'ha creat una plataforma digital de participació ciutadana per permetre una consulta el més ampla possible de la societat andorrana sobre un tema determinat o un projecte de llei. No obstant, a la pràctica, l'EEG ha observat que aquesta eina, tot i ser innovadora, de moment, segueix estant infrautilitzada ja que només un projecte de llei s'ha beneficiat d'una consulta tan ampla. Vàries de les persones amb què hem parlat subratllen que la voluntat de transparència manifestada pel Govern no sempre es porta a la pràctica i reclamen una major participació ciutadana, lamentant que no existeixi cap mecanisme que obligui a obrir un projecte de llei als comentaris dels ciutadans en un termini determinat. De fet, la legislació andorrana no preveu un procediment formal de consulta pública en el marc de la tasca legislativa³⁰ i es va informar a l'EEG que corresponia al ministre competent de decidir de manera discrecional si un projecte de llei s'havia de publicar a la plataforma de participació ciutadana.

102. L'EEG assenyala que el Govern disposa d'una ampla discrecionalitat per decidir si es llançarà una consulta pública sobre un projecte de llei determinat i quan. L'EEG recorda que la transparència en el procés legislatiu és una característica important d'una política anticorrupció. Per l'EEG, el principi rector de la consulta pública és la proporcionalitat entre el tipus i l'abast de la consulta i l'impacte potencial de la proposta o decisió. Dita consulta ha de respectar un calendari precís, amb la finalitat de recollir un nombre suficient de dades. També serien desitjables criteris per determinar quins projectes de llei s'han de sotmetre al procediment de consulta a través de la plataforma de participació ciutadana. Finalment, encara no s'ha establert per llei o reglament un sistema adequat de "petjada" legislativa que permeti seguir totes les intervencions externes, des de l'inici del procés legislatiu, i obtenir informació sobre l'autora o autors de les esmenes proposades. Per conseqüent, **el GRECO recomana (i) garantir un nivell adequat de consulta pública sobre els projectes de llei del Govern, en particular, a través de la plataforma de participació ciutadana; i (ii) que els projectes de llei presentats al Consell General vagin acompanyats d'una nota explicativa indicant la petjada legislativa del projecte de llei.**

Tercers i grups de pressió

103. No existeixen normes relatives als grups de pressió (*lobbies*) o que regulin les interaccions entre les PAFE i tercers que puguin influir en la seva activitat a Andorra. En particular, no es publica cap llista d'entrevistes amb grups de pressió ni dels temes tractats.

104. L'EEG vol subratllar la importància de regular les activitats dels grups de pressió per evitar qualsevol influència indeguda sobre les PAFE. Aquests poden considerar que els seus contactes amb tercers són purament privats, especialment, en un país de la mida d'Andorra, tot i que poden influir en el procés de presa de decisió. És per aquest motiu que el GRECO preconitza sistemàticament proporcionar directrius adequades a les PAFE, per diferenciar

³⁰ Vegeu igualment [Informe Provisional de Conformitat - Andorra](#) (Quart Cicle d'Avaluació), adoptat pel GRECO en el moment de la 89ª sessió plenària (29 de novembre – 3 de desembre de 2021), apartat 12.

clarament els intercanvis estrictament privats, dels debats que puguin influir o ser percebuts com tractant d'influir en el procés de presa de decisions. Aquests últims haurien d'estar degudament declarats i posats a disposició del públic.

105. Per conseqüent, el GRECO recomana (i) introduir normes sobre la forma en què les persones que ocupen altes funcions executives mantenen contactes amb grups de pressió i amb tercers que busquen influir en la tasca legislativa i altres tasques del Govern ; i (ii) revelar informació suficient sobre l'objectiu d'aquests contactes, com la identitat de les persones amb les quals (o en nom de les quals) va tenir lloc la reunió i els temes tractats durant els esmentats intercanvis.

Mecanismes de control

106. De conformitat amb l'article 69 de la Constitució andorrana, el Govern, actuant de forma solidària, és políticament responsable davant el Consell general (Parlament). La Constitució d'Andorra preveu dos mecanismes de control parlamentari sobre el Govern : la moció de censura i la qüestió de confiança.

107. En el marc d'aquesta responsabilitat política, una cinquena part dels consellers generals té el dret de presentar una moció de censura per escrit i motivada contra el Cap de Govern (article 69 de la Constitució i articles 126 i 127 del Reglament del Consell General, vegeu l'apartat 54). Aquest mecanisme ofereix als consellers un mitjà per qüestionar la conducta del Cap de Govern i demanar explicacions sobre els seus actes. La moció de censura ha d'estar justificada i aportar raons sòlides per qüestionar la legitimitat del cap de Govern. Per altra banda, l'article 70 de la Constitució estableix que el cap del Govern pot sotmetre al Consell general una qüestió de confiança relativa al seu programa, una declaració de política general o una decisió d'especial importància³¹. Això permet al cap de Govern buscar el recolzament Consell general i reforçar la seva legitimitat política. Si el cap del Govern obté la majoria en el vot de confiança, això reforça la seva posició política i li confereix un mandat clar per dur a terme el seu programa. No obstant això, si el cap del Govern no obté la majoria, està obligat a presentar la seva dimissió.

108. El Consell General també pot crear comissions per a estudiar o investigar qualsevol assumpte d'interès públic, a proposta de la Sindicatura, de dos grups parlamentaris o d'un 1/5e dels parlamentaris (article 48 del Reglament del Consell General)³².

109. De la mateixa manera, els parlamentaris poden formular preguntes al Govern sobre qüestions de política general o relatives a un fet o dada concreta. Les preguntes s'han de presentar en forma de document escrit, indicant clarament si la resposta ha de ser oral o escrita. El Govern ha de respondre per escrit en un termini de trenta dies a partir de la publicació de la pregunta. No obstant, si es sol·licita una resposta, aquesta s'ha de presentar davant l'Assemblea plenària (article 130 del Reglament del Consell General). L'article 131 del Reglament preveu que a cada període ordinari de sessions, es dedicaran almenys quatre sessions a preguntes, amb resposta oral del Govern.

³¹ Vegeu també el articles 128 i 129 del Reglament del Consell General.

³² També s'ha creat una Comissió d'estudi de la viabilitat de la CASS (Caixa Andorrana de la Seguretat Social) per a les pensions de jubilació (2023), una Comissió especial de seguiment de la CASS i per a la viabilitat de les pensions (2022) i una Comissió especial de seguiment i prevenció dels riscos financers (2015-2019).

110. A més, a petició del Consell General, d'una comissió o iniciativa pròpia, el cap de Govern o un dels ministres pot comparèixer en una sessió informativa davant el Consell General o una comissió parlamentària. Durant la sessió, el cap del Govern o el ministre fan exposició oral. Els parlamentaris tenen l'oportunitat de formular preguntes o de fer observacions. La sessió es clausura amb la resposta del cap de Govern o del ministre a les intervencions dels parlamentaris (article 137 del Reglament del Consell General).

111. Finalment, el Consell General exerceix també un control polític sobre l'execució del pressupost general. Aquest control es pot exercir mitjançant prec, preguntes i interpel·lacions adreçades al Govern, mocions de censura i comissions d'investigació, o examinant els estats relatius a l'execució del pressupost general, incloses les seves modificacions, així com els moviments i la situació de la tresoreria. El control polític posterior al tancament del pressupost general, es realitza mitjançant l'examen i, si és el cas, l'aprovació dels comptes generals, en un termini de sis mesos des de la seva presentació (article 41 de la Llei general de les finances públiques del 19 de desembre de 1996). L'article 49 de la Llei general sobre les finances públiques estipula que, cada trimestre, el ministre de Finances ha de presentar al Consell General un informe detallat sobre l'execució del pressupost de l'administració general, incloses les seves modificacions, així com sobre els moviments de tresoreria i l'estat de caixa.

112. El Govern (ministeris/departaments) i els seus organismes subordinats, també estan subjectes a la supervisió del Departament d'Intervenció General, que és l'òrgan de control intern *a priori*, i del Tribunal de Comptes, que és l'òrgan de control extern *a posteriori*. Aquests dos organismes exerceixen les seves funcions de manera independent, de conformitat amb la llei.

113. El Departament d'Intervenció General, adscrit al Ministeri de Finances, efectua els controls pressupostaris (articles 36 i següents de la Llei General de les Finances Públiques del 19 de desembre de 1996). L'interventor General és el responsable de la Intervenció General, nomenat pel Cap del Govern a proposta del ministre de Finances, per temps indefinit, sense perjudici de la possibilitat de dimissió o cessament (article 43 de la Llei General de les Finances Públiques). El Cap de Govern, amb la conformitat del ministre de Finances i a proposta de l'Interventor General, pot nomenar interventors delegats en els diferents ministeris i serveis dependents del cap de Govern, i en les entitats parapúbliques o de dret públic que per llur naturalesa ho requereixin. La Intervenció General gaudeix, per a l'exercici de les seves funcions, de plena autonomia respecte a les autoritats i entitats la gestió de les quals controla. Tant l'Interventor general com els interventors delegats han de ser atesos, per qualsevol òrgan de l'Administració a qui ho sol·licitin, en les demandes raonades que facin de dades, informes o documentació (article 44 de la Llei General de les Finances Públiques).

114. El control pressupostari revesteix diverses formes, com el control de legalitat, el control d'oportunitat econòmica, el control financer, el control d'eficàcia i el control polític. Més concretament, l'Interventor general examina prèviament la legalitat i la viabilitat econòmica de totes les despeses pressupostàries del Govern, supervisant totes les etapes de l'execució del pressupost. Si es detecta alguna irregularitat, s'ha de modificar la despesa considerada. Aquest departament actualment està compost per una plantilla de 10 persones.

115. El Tribunal de Comptes, adscrit orgànicament al Consell General, és un òrgan tècnic independent que controla la despesa pública i, a més de verificar la transparència de la gestió econòmica, financera i comptable de l'administració pública, comprova que aquesta actua de conformitat amb la normativa legal en vigor. Va ser creat per la Llei del Tribunal dels comptes, aprovada pel Consell General en la seva sessió del 13 d'abril de 2000, i completada pel Decret legislatiu del 27 de setembre de 2017. El Tribunal de Comptes també fiscalitza l'activitat econòmica i financera dels partits polítics, així com de les entitats vinculades o dependents d'aquests, de les coalicions electorals i de les candidatures electorals.

116. El Tribunal de Comptes té funcions fiscalitzadores, consultives i sancionadores i presenta informes d'auditoria dels comptes del Govern, de les seves entitats dependents i dels Comuns abans de l'1 d'octubre de l'any següent, disposant així d'un termini de sis mesos per realitzar les seves auditories. Els estats financers del Govern i de les seves entitats dependents són aprovats pel Consell General una vegada rebut l'informe del Tribunal. El Tribunal de Comptes exerceix la seva funció mitjançant l'elaboració d'informes (uns seixanta a l'any), actes i estudis que, un cop aprovats pel ple del Tribunal i acompanyats de les observacions i de justificacions presentades per les entitats fiscalitzades, així com de les recomanacions per a la millora de la seva gestió i de les exigències relatives al compliment dels principis de viabilitat financera i d'estabilitat pressupostària i fiscal, han d'estar inclosos en un informe anual que es presenta al Consell General (article 3 de la Llei del Tribunal dels comptes). Tots aquests informes són públics³³ després d'haver estat presentats al Consell General. El Tribunal de comptes exposa les infraccions constatades en els seus informes i està obligat a informar el Ministeri Fiscal de qualsevol índex d'infracció penal. També pot realitzar auditories per iniciativa pròpia, adoptant l'Assemblea plenària el seu propi pla de treball a principis de cada any. Fins a data d'avui, no s'ha relacionat cap auditoria amb acusacions de corrupció.

117. A més, la Llei de Sostenibilitat de les Finances Públiques i Estabilitat Pressupostària i Fiscal, aprovada el 27 de novembre de 2014, obliga a realitzar una auditoria de la gestió econòmica del Govern i de l'administració al final de cada mandat.

118. La UIFAND (Unitat d'Intel·ligència Financera d'Andorra), és l'organisme encarregat de promoure i coordinar les mesures de prevenció i de lluita contra el blanqueig de capitals i valors, el finançament del terrorisme i la proliferació d'armes de destrucció massiva. La UIFAND s'encarrega, concretament, de realitzar un estudi nacional dels riscos en matèria de blanqueig de capitals³⁴. En aquest marc, la UIFAND coordina l'adopció de mesures nacionals apropiades per detectar, avaluar, comprendre i mitigar els riscos de blanqueig de capitals i finançament del terrorisme, i vetlla perquè aquesta avaluació es revisi periòdicament.

119. Finalment, el Raonador del Ciutadà supervisa l'administració pública³⁵. El *Raonador* és nomenat pel Consell General per majoria de dos terços de seus membres i té un mandat

³³A la pàgina web del Tribunal : <https://www.tribunaldecomptes.ad/>

³⁴ S'han publicat dos estudis, el 2016 i 2020: <https://www.uifand.ad/en/home/nra>

³⁵ L'actuació del *Raonador del Ciutadà* està prevista per la Llei de creació i funcionament del *Raonador del Ciutadà*, del 4 de juny de 1998. Vegeu també la proposta de llei sobre la institució del *Raonador del Ciutadà*, presentada el 7 de febrer de 2024:

<https://seu.consellgeneral.ad/normativaMilloradaAnunciPublic/showPublicacion/376?cat.id=41>

de sis anys no renovable. Les competències del *Raonador* són, entre altres, vetllar per l'adequació de l'actuació de l'Administració Pública en general als principis fonamentals de defensa i protecció dels drets i llibertats establerts per la Constitució, i per que l'actuació de l'Administració pública serveixi amb objectivitat els interessos generals i es sotmeti als principis de jerarquia, eficàcia, transparència i respecte a la Constitució i a les lleis.

120. Per al compliment de les seves funcions, el *Raonador* rep queixes relatives a les relacions dels ciutadans amb totes les administracions i organismes públics (aproximadament 250 queixes per any), que es tracten de manera confidencial. Les queixes no poden estar anònimes i poden ser presentades per qualsevol persona física o jurídica que invoqui un interès legítim. El *Raonador* pot, per iniciativa pròpia, elaborar informes o recomanacions sobre temes d'interès per als ciutadans o la societat en general. També publica un informe general anual, que ha de presentar al Consell general. En l'exercici de la seva activitat, el *Raonador* pot formular advertències, recomanacions i recordatoris de deures legals a les autoritats i funcionaris públics, així com suggeriments per a l'adopció de noves mesures. El *Raonador* té accés a tota la informació administrativa necessària, excepció feta de la informació reservada. En tots els casos, les autoritats i els funcionaris han de respondre obligatòriament per escrit en un termini no superior a un mes. A la pràctica, les recomanacions o suggeriments són vinculants. A més, en cas de falta de resposta i d'aplicació de les recomanacions, el *Raonador* es pot adreçar a l'autoritat jeràrquicament superior. En els seus informes, està obligat a mencionar qualsevol problema que hagi sorgit amb l'administració. El *Raonador* es pot ocupar d'ofici de determinats assumptes. En els últims sis anys, aquestes remissions s'han fet, sobretot, en l'àmbit del dret a la vivenda, però no s'han referit mai a la mala administració en relació amb la corrupció.

Conflictes d'interessos

121. L'article 2 del Codi de conducta dels membres del Govern i alts càrrecs, defineix el conflicte d'interessos com una situació en la qual un interès personal directe o indirecte pot influir de manera inadequada en l'exercici de les funcions d'una persona sotmesa a aquest Codi, compromentent així la integritat requerida. En canvi, no hi ha conflicte d'interessos quan una persona obté un benefici únicament del fet de pertànyer al conjunt de la població, a una categoria específica o a un grup extens de persones.

122. L'article 7 del mateix Codi descriu diverses mesures destinades a prevenir els conflictes d'interessos. Els membres del Govern i els alts càrrecs han de vetllar per evitar o suspendre qualsevol situació de conflicte d'interessos. En cas de que els seus interessos personals, directes o indirectes, entrin en conflicte amb els assumptes a debat, han d'indicar, abans de prendre partit en les deliberacions o votacions, que el conflicte d'interessos existeix o està potencialment relacionat amb l'assumpte que s'ha de tractar. A més, s'haurà de retirar de la reunió mentre s'estigui tractant l'assumpte en qüestió, i aquestes circumstàncies hauran de constar a l'acta oficial. Finalment, en cas de dubte, la persona afectada per un possible conflicte d'interessos pot, a més fer-ho saber immediatament, demanar consell a un expert en ètica (vegeu el paràgraf 81).

123. Per altra banda, el Codi de l'Administració ³⁶, que s'aplica a totes les PAFE, inclosos els directors, conté certes disposicions relatives a l'abstenció de les autoritats o funcionaris en

³⁶Vegeu la Llei 14/2023, del 3 de juliol de 2023, per la que es publica el text refós del Codi de l'Administració (no confondre amb el Codi de conducta de l'Administració pública).

el marc d'un procediment. Especifica que si l'autoritat o el funcionari es troba en una de les circumstàncies enumerades³⁷, s'ha d'abstenir d'intervenir en el procediment³⁸ i informar-ne immediatament el seu superior jeràrquic (article 114). Aquest últim decidirà quines mesures adoptar. La participació dels funcionaris subjectes a aquestes causes d'abstenció no implica necessàriament la invalidesa dels actes a què hagin intervingut. Les autoritats superiors estan facultades per ordenar als interessats que s'abstinguin de qualsevol intervenció en el procediment. L'incompliment de l'obligació d'abstenció en els casos en què procedeixi podrà donar lloc a una responsabilitat administrativa. L'article 115 estableix que, en els supòsits anteriors, la recusació es podrà plantejar en qualsevol moment del procediment davant el mateix funcionari o el seu superior jeràrquic. La recusació s'haurà de plantejar per escrit, detallant els motius en què es basa. Al dia següent, el recusat haurà de comunicar al seu superior jeràrquic si el motiu al·legat li afecta o no. Si es confirma el motiu, el superior prendrà immediatament les mesures de substitució. Si s'impugnen els motius de recusació, el superior jeràrquic resoldrà en el termini de tres dies, després d'haver recollit els parers i efectuat els comprovacions que consideri oportunes. Les resolucions relatives a la recusació no són susceptibles de recurs. No obstant, és possible plantejar la recusació en el moment d'interposar un recurs administratiu o judicial contra la resolució que posi fi al procediment.

124. L'EEG observa amb satisfacció que el Codi de conducta dels membres de Govern i alts càrrecs conté una definició del conflicte d'interessos i que existeix l'obligació d'informar d'aquestes situacions quan es produeixin (conflictes d'interessos *ad hoc*), així com l'obligació d'apartar-se d'aquestes circumstàncies. No obstant, observa que la definició de conflicte d'interessos queda més aviat abstracta i recorda que aquesta noció ha d'incloure els conflictes reals, potencials i percebuts. En relació amb això, el GRECO es remet a la seva recomanació sobre la necessitat de completar el Codi de conducta amb orientacions clares sobre els conflictes d'interessos (apartat 79) i la manera d'abordar-los, i reitera que totes les PAFE haurien d'estar sotmeses a les mateixes normes. A més, tant el mecanisme de supervisió (apartat 78) com la formació (apartat 82) haurien de prestar una atenció especial a la prevenció dels conflictes d'interessos.

Prohibició o restricció de determinades activitats

Incompatibilitats, activitats externes i interessos financers

125. El Codi de conducta dels membres del Govern i alts càrrecs inclou una llista d'incompatibilitats (article 5a). Les funcions dels membres del Govern són incompatibles amb una sèrie de funcions i activitats (mandat parlamentari, feina pública, qualsevol altra activitat professional pública o privada). Pel que fa als alts càrrecs, no poden compatibilitzar les seves funcions amb altres càrrecs públics que no derivin directament de les responsabilitats que tenen encomanades. A més, els membres del Govern i alts càrrecs no estan autoritzats a celebrar contractes amb l'administració pública. Tampoc no poden

³⁷ Els motius d'abstenció enumerats són els següents : a) tenir un interès personal en l'assumpte en qüestió o ser administrador d'una societat o entitat afectada, o tenir interès en una altre assumpte la resolució del qual podria influir en aquesta, o tenir un litigi en curs amb alguna de les parts interessades ; b) tenir una relació de parentiu fins al quart grau de consanguinitat o fins al segon grau d'afinitat amb una de les parts interessades, amb els administradors de les societats o entitats afectades, així com amb els assessors, representants legals o agents que intervinguin en el procediment ; c) tenir amistat íntima o enemistat manifesta amb alguna de les persones anteriors; d) haver actuat com a pèrit o testimoni en el procediment en qüestió.

³⁸ Vegeu també article 6a) del Codi de conducta dels membres de Govern i dels alts càrrecs (Abstenció d'intervenir).

ocupar càrrecs directius ni formar part de consells d'administració d'empreses privades que tinguin contractes amb l'administració pública, i no estan autoritzats a exercir activitats remunerades, ja siguin comercials, industrials o professionals³⁹.

Contractes amb les autoritats estatals

126. Està prohibit que els membres del Govern i els alts càrrecs celebrin contractes amb les autoritats estatals, ja sigui directament o a través d'una participació en una empresa (vegeu més amunt).

Regals

127. Segons l'article 6 b) del Codi de conducta, els membres del Govern i les alts càrrecs no poden acceptar de tercers, en interès propi o en el de la seva família, cap regal, oferta d'hospitalitat, invitació, favor o altres serveis que impliquin despeses econòmiques. Queden exclosos, els regals oficials d'un valor estimat inferior a 150 €, les invitacions a intervenir o a participar en actes o altres funcions en nom del Govern o en l'exercici de les seves funcions, o en nom del partit, sindicat, ordre professional, fundació o associació a què pertanyi, si no hi ha conflicte d'interessos directes o indirectes pel que fa a qui ofereix l'hospitalitat, la invitació o altres serveis que impliquin una despesa econòmica a càrrec de tercers.

128. A més, l'article 16 del Codi de Conducta de l'Administració Pública, aplicable als directors, estableix que els funcionaris no poden demanar ni acceptar, per a sí mateixos ni per a la seva família o altres persones pròximes, cap regal, favor, invitació o avantatge, que pugui influir en la imparcialitat amb què exerceixen les seves funcions. No obstant, aquesta norma no s'aplica als regals oferts en el marc de les relacions protocol·làries habituals o tradicionals i quan es tracta de festes o celebracions oficials o tradicionals, en què els funcionaris poden acceptar regals que l'administració ofereixi de manera general. A més, els funcionaris podran acceptar regals o invitacions quan aquests siguin puntuals i no impliquin ni suposin cap canvi en el desenvolupament normal de les funcions. En cas de dubte, el funcionari haurà de sotmetre l'acceptació del regal, invitació o altre avantatge a criteri del seu superior jeràrquic. Els regals protocolaris que tinguin un valor superior a 150 € s'hauran de tornar. En cas de rebre indegudament un regal, una invitació o un avantatge que no es pugui rebutjar o retornar, s'haurà d'informar d'aquesta situació per escrit al superior jeràrquic en la major brevetat possible, remetent-li també, si és el cas, l'objecte en qüestió.

129. A L'EEG li complau observar que existeix una prohibició de principis pel que fa a regals i altres avantatges. A més del problema recurrent de l'aplicació de diferents disposicions a diferents PAFE (sobre aquest punt, vegeu l'apartat 77), l'EEG considera que seria útil que les PAFE rebessin més orientacions sobre la qüestió dels regals, sobretot, pel que fa als conceptes de regals autoritzats i regals rebuts en l'exercici de les funcions oficials. Pel que a això respecta, l'EEG es remet a la recomanació de l'apartat 79. A més, el valor dels regals l'estimen les pròpies PAFE, sense que hi hagi cap verificació. Per tant, caldria establir un procediment per avaluar els regals.

130. L'EEG també es va assabentar, en el moment de les reunions in situ, que els regals rebuts pel cap de Govern s'anoten en un registre, es gestionen pel protocol, i si és el cas, es

³⁹ Vegeu també l'article 4 i l'article 6 de la LG.

guarden i s'exposen. Aquest registre no és públic. No obstant, el Codi de conducta pels membres del Govern i alts càrrecs no els obliga a declarar els regals, invitacions o avantatges rebuts, encara que el regal pugui afectar a la seva imparcialitat i integritat. Tampoc no existeix l'obligació de declarar els regals, invitacions o altres avantatges rebuts pels cònjuges, parelles de fet o fills a càrrec de les PAFE. L'EEG estima que, fent honor a la transparència, s'hauria d'introduir un sistema de declaració i registre dels regals rebuts per les PAFE en l'exercici de les seves funcions, que s'hauria d'aplicar a totes les PAFE. Això hauria de permetre informar regularment al públic dels regals rebuts per les PAFE i de la identitat dels donants. De conformitat amb la seva pràctica, **el GRECO recomana que (i) es reforcin les normes sobre regals aplicables a les persones que exerceixen altes funcions executives; i que (ii) la informació relativa a la recepció de regals, invitacions i altres avantatges per part de les persones que exerceixen altes funcions executives s'inscrigui en un registre central i es posi a disposició del públic en el moment oportú.**

Ús indegut de recursos públics

131. En virtut de l'article 5 e) del Codi de conducta, els membres del Govern i les altes càrrecs han de gestionar els recursos públics amb moderació i no fer un ús indegut dels béns i serveis posats a la seva disposició amb motiu de la seves funcions.

132. A més, l'apropiació indeguda de béns públics, l'administració deslleial de béns públics i l'ús temporal de béns públics per part de les autoritats són punibles pels articles 388, 389 i 390 del Codi penal.

Ús indegut d'informació confidencial

133. Segons l'article 5 b) del Codi de Conducta, els membres del Govern i les altes càrrecs han de guardar el secret dels actes o resolucions que revesteixen aquest caràcter, de conformitat amb la Constitució i les lleis en vigor.

134. L'accés il·legal a documents públics, així com la revelació de secrets per part d'autoritats, està castigat pels articles 376 i 377 del Codi penal. De la mateixa manera, l'abús d'informació privilegiada per part d'una autoritat o un funcionari públic, està castigat per l'article 393 del Codi penal.

Restriccions després del cessament en el càrrec

135. Segons l'article 6 c) del Codi de Conducta, els membres del Govern i els altes càrrecs s'han d'abstenir de dur a terme qualsevol acció o de prendre qualsevol decisió que els beneficiï, de manera exclusiva, en el futur, personal o professionalment, després d'haver cessat les seves funcions. A part d'aquesta disposició, no existeixen normes que regulin l'exercici per part d'un funcionari públic, després de cessar en el seu càrrec, d'una activitat en el sector privat.

136. L'EEG va constatar que, a Andorra, les transferències entre el poder executiu, legislatiu i judicial, així com el pas del sector públic al privat i a l'inrevés eren habituals. Tot i que compartir l'experiència adquirida en diferents sectors pugui ser d'indubtable utilitat, l'EEG constata la manca d'una veritable reflexió per part de les autoritats sobre aquest

assumpte, sobretot, pel que fa als possibles riscos de conflictes d'interessos i de corrupció que comporta.

137. L'EEG creu que és necessari abordar els riscos associats a les PAFE quan deixen les seves funcions per treballar en el sector privat (“porta giratòria”), sobretot, amb la finalitat d’evitar els conflictes d'interessos i l’ús indegut de la informació. En relació amb això, es poden preveure diverses mesures com, la prohibició de buscar una nova feina mentre s’està ocupant el càrrec, fixar un període d’espera abans d’ocupar una nova plaça, restriccions a certs tipus d'activitats, o l’establiment d'un mecanisme que obligui les PAFE a obtenir autorització o assessorament sobre noves activitats després de l'exercici del càrrec públic. Per conseqüent, **el GRECO recomana (i) que es desenvolupin normes sobre les restriccions aplicables després del cessament de les funcions i que s’apliquin a totes les persones que ocupen altes funcions executives i (ii) que s’estableixi un mecanisme eficaç per supervisar aquestes normes.**

Declaració d’actius, ingressos, passius i interessos

Exigències de declaració

138. Des del 2021, tota una sèrie de funcionaris públics, inclosos el Cap de Govern, els ministres, el cap de Gabinet del cap de Govern, el Secretari General de Govern, els secretaris d’Estat, el cap del Protocol, així com, els ambaixadors, els caps de missions diplomàtiques i oficines consulars, estan obligats a presentar una declaració dels seu béns, ingressos, passius i interessos en el moment de la presa de possessió del càrrec i en acabar el seu mandat. Aquesta declaració s’ha de presentar sota jurament davant notari, funcionari públic facultat per donar fe de l’autenticitat dels documents, i s’ha de fer en un termini de tres mesos a partir de la data de presa de possessió i de cessament en el càrrec⁴⁰.

139. A més de les dades de contacte del declarant, la declaració ha d’incloure: béns immobles, drets reals sobre béns immobles, valors, vehicles, saldos de comptes bancaris, participacions en societats, incloses les societats *offshore*, fundacions, préstecs i crèdits, pensions i assegurances de vida, així com altres crèdits. La declaració final ha de reflectir l’evolució en el patrimoni fins a la data de cessament en el càrrec. Aquestes declaracions són confidencials.

140. L'EEG assenyala que els membres de Govern i els alts càrrecs estan tots subjectes a l’obligació de declarar els seus béns, però no els dels seu cònjuges o familiars dependents. A més, aquestes declaracions no es fan públiques. L'EEG recorda que, a l'informe d'avaluació del Quart Cicle, el GRECO havia recomanat, pel que fa als parlamentaris, introduir un sistema de declaració pública dels béns i interessos i considerar incloure-hi informació sobre cònjuges i membres de la família dependents⁴¹. En el seu informe de conformitat més recent, el GRECO va concloure que aquesta recomanació s’havia aplicat parcialment en vista de la instauració de les declaracions de béns obligatòries pels parlamentaris (per part de la LT, al mateix temps que pels membres del Govern i els alts càrrecs), però també en vista de la manca d’avenços relativa a la publicació d'aquestes declaracions o la consideració de la

⁴⁰ Article 28 de la LT, inclòs a l'article 7 (Prevenió dels conflictes d'interessos) del Codi de conducta dels membres del Govern i alts càrrecs. Aquesta declaració s’haurà de fer de conformitat amb el model annex a la LT.

⁴¹[Informe d'avaluació - Andorra](#) (Quart Cicle d'Avaluació), apartat 55.

seva ampliació als cònjuges i familiars dependents dels parlamentaris⁴². Durant la seva visita, l'EEG va ser informat de que alguns parlamentaris, fent honor a una major transparència, havien fet públiques per iniciativa pròpia, les seves declaracions de béns a través de la pàgina web del seu partit polític. No obstant, només es tracta d'una minoria i la publicació de les declaracions segueix sent, actualment, una iniciativa que es deixa a la voluntat individual dels interessats.

141. Diversos arguments han estat esgrimits per les autoritats per justificar el manteniment de la confidencialitat, concretament, les especificitats associades a la mida del país i als estrets vincles entre els seus ciutadans, però també el risc de desafecció a l'assumpció de responsabilitats polítiques que això podria ocasionar. Diversos parlamentaris van subratllar que ja tenien dificultats per reclutar un nombre suficient de candidats i que la perspectiva d'haver de fer una declaració de béns pública no faria més que agreujar aquesta dificultat.

142. Tenint en compte el paper decisiu de les PAFE en el procés de presa de decisions i la necessitat de prevenir qualsevol conflicte d'interessos (real i percebut) dins l'executiu, l'EEG opina, no obstant, que les declaracions de béns dels membres de Govern i dels alts càrrecs s'haurien de fer públiques, i que l'obligació d'informar s'hauria de fer extensiva a totes les PAFE (directors i personal de relació especial). Finalment, l'EEG assenyala que les declaracions de béns no inclouen els béns dels cònjuges i parelles, ni els dels seus fills o altres persones al seu càrrec. De conformitat amb la pràctica habitual del GRECO, es recomana que les autoritats considerin incloure l'obligació de que els cònjuges, parelles, fills i qualsevol persona a càrrec de les PAFE declari el seus béns i interessos, fins i tot si aquests no es fan públics posteriorment amb la finalitat de preservar la seva privacitat. En vista del que precedeix, **el GRECO recomana (i) ampliar l'obligació de declarar els béns a totes les persones que ocupen altes funcions executives; (ii) posar a disposició del públic les declaracions de béns d'aquestes persones; i (iii) considerar la possibilitat d'ampliar l'exigència de declaració de béns d'aquestes persones als seus cònjuges, parelles i persones a càrrec (entenent-se que aquesta informació no s'hauria de fer necessàriament pública).**

Mecanismes de control

143. Les declaracions de béns es fan jurades i senzillament es lliuren en un sobre tancat a un dels cinc notaris que exerceixen a Andorra, la responsabilitat del qual es limita a conservar-les, sense possibilitat de comprovar-les. Aquestes declaracions són confidencials i només poden ser consultades pels interessats o per l'autoritat competent en el marc d'un procediment judicial (article 28, paràgraf 3 LT). L'EEG ha estat informat de que les autoritats judicials no han realitzat mai una sol·licitud d'aquest tipus. A més, no existeix cap organisme específic encarregat de comprovar la informació declarada i no hi ha cap control ni manera de comprovar que aquesta presentació s'ha produït realment dins el termini establert per la llei. Les autoritats informen de que, quan es forma un nou Govern, es recorda al Consell de Ministres que ha de presentar la declaració de béns en el termini de tres mesos. No obstant, a la pràctica, no hi ha cap control de la presentació efectiva d'aquestes declaracions per les diferents categories de persones concernides.

⁴²[Segon Informe de Conformitat - Andorra](#) (Quart Cicle d'Avaluació), adoptat pel GRECO durant la 94ª sessió plenària (5-9 de juny de 2023), apartat 19.

144. L'EEG comprova que les declaracions de béns dels membres del Govern i dels alts càrrecs senzillament es dipositen davant notari. Lamenta que aquest important mecanisme segueixi sent essencialment formal i sense conseqüències reals a la pràctica, en l'absència de qualsevol tipus de control o verificació del contingut de les declaracions. L'EEG està convençut de que les declaracions de les PAFE s'han d'examinar de manera sistemàtica i exhaustiva. Aquest control és essencial si es vol detectar eficaçment qualsevol conflicte d'interessos, si es vol detectar qualsevol enriquiment il·lícit i, finalment, si es vol preservar la confiança dels ciutadans cap a l'administració pública. La credibilitat del sistema depèn d'això. Per a una verificació eficaç i una major transparència, s'hauria d'encarregar a un organisme independent la tasca de supervisar les declaracions de béns de les PAFE i facultar-lo per imposar sancions efectives, proporcionades i dissuasòries per garantir l'exactitud i la precisió de la informació declarada, així com el dipòsit efectiu d'una declaració ; també hauria de poder trametre un cas a un organisme competent per a iniciar un procediment judicial, si fos el cas. Per conseqüent, **el GRECO recomana que les declaracions de béns de les persones que ocupen altes funcions executives siguin objecte d'un control regular i minuciós, amb sancions efectives, proporcionades i dissuasòries en cas d'incompliment.**

Mecanismes de control i aplicació

Persecució penal i immunitat

145. Els membres del Govern estan subjectes al mateix règim jurisdiccional que els consellers generals. No gaudeixen de cap tipus d'immunitat, només de privilegis processals (article 4 LG). Aquest règim jurisdiccional especial no s'aplica pas a altres PAFE.

146. El Cap de Govern i els Ministres gaudeixen d'un privilegi de jurisdicció en virtut de la Constitució (articles 74 i 53.3), de la Llei qualificada de la justícia (articles 55 i 78) i de la Llei transitòria de procediments judicials (article 64). Així, llevat de casos de flagrant delictes, el ple del Tribunal de Corts és l'únic òrgan competent per decidir sobre la detenció i imputació del cap de Govern i dels ministres, corresponent a un magistrat del Tribunal de Corts portar la instrucció judicial. Pel que fa a la competència per jutjar penalment al Cap de Govern i als ministres correspon, en primera instància, a una cambra composta per tres magistrats del Tribunal superior de justícia i, en segona instància, al ple del Tribunal Superior de Justícia.

147. En els últims cinc anys, s'ha processat a diversos membres del PAFE per fets de corrupció o delictes relacionats, però fins a data d'avui, no s'ha dictat cap condemna.

ARTICLES DEL CODI PENAL	ANY	SEXE	ESTAT DEL PROCEDIMENT	FUNCIONS DELS INTERESSATS
372, 377, 386 (Prevariació d'autoritat o funcionari, revelació de secrets, tràfic d'influències)	2023	2 homes 2 dones	En curs : El Tribunal de Corts ha declarat inadmissible la querella contra el Cap del Govern i els altres membres del Govern (resolució del 12/10/2023). El cas ha estat reexpedit a la Batllia amb la finalitat de continuar la investigació contra les persones sotmeses al règim jurisdiccional ordinari. La instrucció encara està en curs (sense condemna).	Cap de Govern + Ministra de Justícia i Interior + Secretari d'Estat + Secretari General del Govern (+ Director de la Policia)
389	2018	1 dona (i	En curs :	Ministre de Salut

(Administració deslleial del patrimoni públic)		altres)	La investigació segueix en curs (sense condemna).	(+ Director i d'altres funcionaris)
372, 386, 389, 390, 391 (Prevaricació d'autoritat o funcionari, Tràfic d'influències, Administració deslleial del patrimoni públic, Utilització temporal de béns públics, Intromissió d'interessos privats a la funció pública)	2022	1 home	Tancat : El Tribunal de Corts ha declarat inadmissible la querella contra el Cap del Govern (resolució del 01/12/2022). La instrucció està tancada (sense condemna).	Cap de Govern
372,380, 386, 392 (Prevaricació d'autoritat o funcionari, Corrupció, Tràfic d'influències, Negociacions prohibides)	2019	1 dona (i altres)	Tancat : Després de l'enquesta, la instrucció es tanca (sense condemna).	Ministre de cultura i esports (+ altres subjectes privats)
372 (Prevaricació d'autoritat o de funcionari)	2019	3 homes (+ altres)	Tancat : La queixa fou admesa inicialment (resolució del 26/11/2020) i, després de la investigació , la denúncia fou arxivada (resolució del 26/01/2023). La instrucció està tancada (sense condemna).	Cap de Govern + Ministra d'Afers Exteriors + Ministre de Finances + Secretari General de Govern + Director de la Policia (+ altres)
380, 386 (Corrupció, Tràfic d'influències)	2021	1 home	Tancat : Aquest afer està relacionat amb amb el cas 6000154/2021, en què un parlamentari i un particular van ser condemnats per corrupció. Després de la investigació, el cas fou arxivat provisionalment (resolució del 26/07/2021) per falta de proves incriminatòries suficients. La instrucció està tancada (sense condemna).	Ministre de l'Administració Pública, Transports i Telecomunicacions
387 (Finançament il·legal de partits polítics)	2021	1 home (i altres)	En curs : La instrucció encara està en curs (sense condemna).	Secretari d'Estat (+ altre membre del partit polític ocupa actualment un càrrec públic + altre)

148. Vist el que precedeix, els procediments aplicables a les PAFE, inclòs el privilegi de jurisdicció de què gaudeixen el cap del Govern i els ministres, no sembla que siguin un obstacle a la capacitat de les autoritats competents per perseguir els actes de corrupció. No obstant, la lentitud del sistema judicial, que ja es va posar de manifest durant el quart cicle d'avaluació⁴³ segueix sent un problema important, que el recent “pla de xoc”⁴⁴ per al sistema judicial pretén solucionar.

149. Durant la visita, l'EEG va poder parlar amb diversos magistrats i fiscals. Actualment, tres jutges d'instrucció estan especialitzats en delictes econòmics (blanqueig de capitals i corrupció). La fiscalia està composta per un Fiscal General i vuit fiscals adjunts. El Fiscal té un paper actiu en la fase d'instrucció i pot ordenar investigacions preliminars. Des del 2018, quatre fiscals s'ocupen principalment de casos econòmics i financers (dos fiscals especialitzats en afers econòmics i dos fiscals més dediquen el 20 % del seu temps a tractar afers financers).

150. Tot i que aquesta especialització és un pas cap a la bona direcció, els interlocutors de l'EEG van assenyalar diversos problemes. En primer lloc, els fiscals tenen poders d'investigació limitats en matèria econòmica i financera. Per exemple, no poden fer sol.licituds directament a la unitat andorrana d'intel·ligència financera, només els jutges podent fer-ho, i no tenen accés directe als registres financers i d'altres tipus. Això limita la seva capacitat per obtenir informació financera i reunir les proves necessàries per fonamentar les sospites de delictes i remetre els casos a un jutge. De la mateixa manera, els fiscals no tenen control sobre la policia judicial financera, que sovint està assignada a altres tasques. Els fiscals amb els quals es va reunir l'EEG també van indicar que el nombre de fiscals adjunts és insuficient per poder dur plenament a terme les seves tasques. Per tant, l'EEG considera que s'hauria de dotar la fiscalia de recursos i poders addicionals per a investigar les PAFE sospitoses d'haver comès delictes relacionats amb la corrupció. Finalment, diversos interlocutors van cridar l'atenció de l'EEG sobre la necessitat de reforçar la formació dels fiscals. Investigar i perseguir els delictes econòmics i financers requereix sovint coneixements específics i una bona comprensió del món empresarial. És, doncs, important que s'organitzi una formació específica, amb la finalitat que les persones que s'ocupen principalment d'aquests casos puguin beneficiar-se de les qualificacions necessàries.

151. En conseqüència, el **GRECO recomana dotar a la fiscalia de recursos humans i competències suficients per lluitar contra la corrupció, i garantir que els fiscals rebin una formació altament especialitzada per investigar i perseguir eficaçment els delictes relacionats amb la corrupció en què estiguin implicades persones que ocupen altes funcions executives.**

Mecanismes no repressius

⁴³ Vegeu [Informe d'avaluació - Andorra](#) (Quart Cicle d'Avaluació), apartat 102.

⁴⁴ Aquesta lentitud s'ha vist agreujada els últims anys degut a l'augment del volum i complexitat dels afers tramitats per la justícia, com a conseqüència del desenvolupament social i econòmic experimentat pel país, fet que va portar al Consell Superior de la Justícia a presentar un “pla de xoc” destinat a dotar a l'Administració de la Justícia dels mitjans i recursos necessaris per garantir als ciutadans la tutela judicial efectiva. Aquest pla fou desenvolupat per la Llei qualificada 38/2022 de l'1 de desembre de 2022, que modifica la Llei qualificada de la justícia. Aquesta llei va entrar en vigor el 23 de desembre de 2022.

152. Els funcionaris i treballadors públics, inclosos els directors, estan subjectes a la LFP i al seu règim disciplinari⁴⁵. El Codi de l'Administració pública estableix que qualsevol incompliment a les disposicions d'aquest Codi serà objecte d'un procediment disciplinari, de conformitat amb la LFP (per exemple, en cas d'incompatibilitats, abús d'autoritat, o absentisme). La Llei 31/2018 de Relacions Laborals detalla el règim disciplinari del personal laboral (articles 95 a 100) i s'aplica al personal de relació especial. No existeix la possibilitat d'obrir expedients disciplinaris a la resta de PAFE. Tanmateix, els ministres, el Secretari General del Govern, el cap de Gabinet del cap del Govern i el cap del Protocol actuen sota l'autoritat del Cap del govern, que pot destituir-los en cas de falta (articles 2 i 3 de la LG). Els secretaris d'Estat actuen sota l'autoritat del Cap del govern o dels ministres que els van nomenar. Aquestes autoritats els poden destituir en cas de falta.

153. A banda de la responsabilitat política en el marc del control parlamentari i públic, no existeix cap procediment repressiu no penal directament aplicable als membres del Govern i als alts càrrecs. L'EEG fa referència a la recomanació formulada a l'apartat 79, segons la qual, el Codi de conducta de les PAFE ha d'anar acompanyat d'un mecanisme eficaç de supervisió i sanció amb la finalitat de garantir la credibilitat del sistema.

⁴⁵ Les faltes disciplinàries comeses per funcionaris i agents públics es classifiquen en molt greus, greus i lleus (Article 98 LFP) i estan subjectes a les sancions recollides a l'article 103 de la LFP, que va des de la simple advertència per escrit a l'acomiadament definitiu.

V. PREVENCIÓ DE LA CORRUPCIÓ I PROMOCIÓ DE LA INTEGRITAT EN FORCES I COSSOS DE SEURETAT

Organització i responsabilitat de les forces i cossos de seguretat

Percepció de les forces i cossos de seguretat

154. Andorra disposa d'un únic cos de seguretat : el Cos de Policia del Principat d'Andorra. El Cos de Policia forma part del Departament de Policia, que depèn del Ministeri de Justícia i Interior.

155. La missió principal del Cos de Policia és protegir la llibertat i la seguretat dels ciutadans, i les seves funcions inclouen des de la protecció de persones i béns fins al manteniment de l'ordre públic. Entre les funcions del Cos de Policia figuren la vigilància de la seguretat ciutadana, la vigilància administrativa i la vigilància judicial. El Cos de Policia és una institució armada de naturalesa civil.

156. El Cos de Policia té la seva pròpia estructura i organització jeràrquica, i els seus membres han de complir les ordres i les instruccions dictades pels seus caps o superiors. L'article 2 del Decret legislatiu del 24 de maig de 2017, pel que es publica el text refós de la de la Llei 8/2004 del 27 de maig de 2004, de la Policia (d'ara endavant, Llei qualificada del Cos de Policia), estableix que correspon al Govern, a través del Cap de Govern, el comandament suprem de la Policia. Aquest comandament l'exerceix el titular del ministeri de l'Interior. Al capdavant del Cos de Policia hi ha un director i un màxim de tres directors adjunts, que són nomenats i revocats lliurement pel Govern a proposta del ministre d'Interior, mitjançant un decret publicat en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra (article 33 de la Llei de Policia, vegeu l'apartat 169). En termes operatius, el cos de Policia d'Andorra és, doncs, plenament independent, en la mesura en què els membres del Cos de Policia reben les ordres del director del Cos de Policia.

157. En el marc de la policia judicial, el Fiscal General "dirigeix l'acció de la Policia per a l'esbrinament de fets que puguin ser constitutius d'infracció penal, pot ordenar investigacions per a l'obtenció de proves i pot controlar l'oportunitat i la durada de la detenció governativa. A tal efecte, adreça les instruccions al director de la Policia, el qual designa els funcionaris encarregats d'executar-les i vetlla per al seu compliment" (article 3 de la Llei del Ministeri Fiscal del 12 de desembre de 1996).

158. El 23 de juny de 2023, el nombre d'agents de Policia d'Andorra era el següent :

	Total	Total homes	Total dones	% homes	% dones
Director	1	1	0	100,00%	0,00%
Director Adjunt	1	1	0	100,00%	0,00%
Comissaris majors	3	2	1	66,67%	33,33%
Comissaris	0	0	0	0,00%	0,00%
Inspectors majors	6	6	0	100,00%	0,00%
Inspectors	0	0	0	0,00%	0,00%
Sergents majors	8	8	0	100,00%	0,00%
Sergents	25	23	2	92,00%	8,00%

	Total	Total homes	Total dones	% homes	% dones
Agents	208	187	21	89,90%	10,10%
Alumnes agents	9	6	3	66,67%	33,33%
TOTAL	261	234	27	89,66%	10,34%

159. Per altra banda, el Cos de Policia empra unes altres categories de funcionaris (personal administratiu, tècnics, analistes financers, etc.), que pertanyen al Cos General de l'Administració i són adscrits al Departament de Policia, però no tenen estatut d'agent de policia.

Accés a la informació

160. Pel que fa a l'accés als documents en poder de les Forces i Cossos de Seguretat, l'article 41 del Codi de l'Administració estableix que l'accés a la informació pública "es regirà per les disposicions de la llei de transparència, accés a la informació pública i Govern obert i per la normativa específica aplicable". L'article 9 del Codi deontològic de la Policia (veure apartat 179) estableix que els membres de la Policia han de facilitar als ciutadans una informació el més complerta i detallada possible sobre les causes i l'objectiu de tota la informació, de conformitat amb la normativa vigent en matèria de transparència.

161. Un dels objectius de la LT és ampliar i reforçar la transparència de l'activitat administrativa, així com regular i garantir el dret d'accés de les persones a la informació i documentació públiques. Per tant, la Policia, com qualsevol altra administració pública, està subjecta a la LT (article 3). Es poden aplicar restriccions per motius relacionats, concretament, amb la defensa i la seguretat nacional, així com amb la prevenció, investigació i sanció d'infraccions penals, administratives o disciplinàries (article 11 de la LT ; vegeu també a dalt l'apartat sobre les PAFE).

162. Per tant, les persones directament afectades per les activitats de la Policia tenen accés a la informació que els concerneix quan l'expedient obra en poder de la Policia (dossier administratiu). Qualsevol accés a les bases de dades policials s'ha de registrar, identificant l'usuari, la data i l'hora, així com els motius de la sol·licitud.

163. La Policia publica regularment informació sobre les seves activitats a la seva pàgina web oficial⁴⁶ i disposa d'un gabinet de premsa que gestiona les xarxes socials, així com les comunicacions entre la Policia i la premsa. L'informe anual de la Policia també està disponible en línia al Portal de la Transparència. Aquest informe anual exposa l'activitat oficial de la Policia, així com la seva gestió pressupostària durant l'any passat, alhora que ofereix una avaluació de les activitats de la Policia durant aquest any. Per altra banda, la Departament d'Estadística del Govern exigeix la publicació anual de dades estadístiques sobre les infraccions comeses⁴⁷.

Confiança pública en les forces i cossos de seguretat

164. Segons un sondeig d'opinió de [World Values](#) efectuat l'any 2018, el 76.2% dels enquestats confien molt o bastant en la Policia, fent de la Policia d'Andorra una de les

⁴⁶ www.policia.ad

⁴⁷ Vegeu [Estadística de seguretat: Infraccions \(govern.ad\)](#)

institucions en les que més es confia a Andorra. L'EEG assenyala, en relació amb això, que un estudi més recent i en profunditat podria resultar útil.

Sindicats i associacions professionals

165. La Policia d'Andorra compta amb un únic sindicat, el Col·lectiu de Funcionaris de la Policia d'Andorra (CFPA). Té 121 adherents (93 homes i 28 dones). També existeixen dues associacions : l'ASPA (Associació Solidària de la Policia Andorrana) i l'Associació de Membres Jubilats del Cos de la Policia.

166. Els articles 81 i següents de la Llei de la Policia regulen els drets sindicals de la Policia. Concretament, la llei preveu que els membres del Cos de Policia tenen dret a constituir organitzacions sindicals, afiliar-se a les mateixes i participar-hi activament, per defensar els seus interessos, així com d'adherir-hi i participar-hi activament, i que només podran afiliar-se a organitzacions sindicals compostes exclusivament de membres del mateix cos (article 82 de la Llei de la Policia).

167. L'exercici dels drets sindicals està regulat per l'article 83 de la Llei de la Policia (límits, prohibició del dret de vaga i d'accions que substitueixin a aquest dret o puguin alterar el normal funcionament dels serveis, prohibició de manifestacions públiques amb ús d'armes de foc i mitjans coercitius autoritzats, així com d'insígnies i uniformes reglamentaris, equips operatius i mitjans de transport). De la mateix manera, la legislació estableix que les organitzacions sindicals legalment constituïdes tenen dret a formular propostes i a presentar informes o peticions als òrgans competents de l'Estat, així com a representar als seus afiliats davant els òrgans competents de l'Administració pública (article 85 de la Llei de Policia). A efectes de l'activitat sindical, els sindicats tenen dret a disposar d'un local on desenvolupar les seves activitats, que ha de ser facilitat i determinat pel Director de la Policia, i els representants sindicals han de disposar de les condicions i el temps necessaris per participar a les activitats derivades de la seva funció (article 87).

168. Per altra banda, el Consell de la Policia és l'òrgan paritari de representació del Govern i dels membres del Cos de Policia, presidit pel ministre de l'Interior o per l'alt funcionari en qui delegui aquesta funció. El Consell de Policia està compost per un mínim de tres i un màxim de cinc representants del Govern, nomenats pel ministre d'Interior, i un mínim de tres i un màxim de cinc representants dels membres del Cos de Policia. El Consell de Policia té funcions de mediació i conciliació en cas de conflictes col·lectius ; participa en l'establiment de les condicions de prestació de servei dels funcionaris i a la formulació de mocions i consultes sobre qüestions relatives a l'estatut professional, així com a l'elaboració d'informes en els procediments disciplinaris contra membres del cos per faltes molt greus i en tots els procediments disciplinaris, contra representants sindicals (article 89 de la Llei de Policia).

Política anticorrupció i d'integritat, marc reglamentari i institucional

Marc legislatiu i reglamentari

169. Els membres dels Cossos de Policia estan subjectes al Decret legislatiu del 24 de maig de 2017 relatiu a la publicació del text refós de la Llei 8/2004, del 27 de maig, del Cos de Policia (Llei de la Policia).

170. Directament aplicable als membres del Cos de Policia, la LFP estableix els drets i obligacions dels funcionaris públics (vegeu la secció sobre les PAFE). Estableix la norma segons la qual tots els funcionaris públics han d'exercir les seves funcions amb dignitat, imparcialitat, integritat i probitat.

Marc institucional

171. No existeix cap òrgan policial dedicat específicament a la prevenció i investigació de la corrupció o les faltes relacionades amb la mateixa.

Política anticorrupció i d'integritat, mesures de gestió del risc de corrupció en els departaments exposats a la corrupció

172. No existeix una política específica de prevenció de la corrupció i de promoció de la integritat en el Cos de Policia. No obstant això, els membres del Cos de Policia, com a membres de l'Administració Pública, estan subjectes a les normes generals de prevenció de la corrupció i de promoció de la integritat a l'Administració Pública, concretament, els principis de legalitat, neutralitat política, imparcialitat, dignitat i integritat (article 5 de la Llei de Policia). Recentment, no s'ha dut a terme cap cartografia dels riscos de corrupció dins el Cos de Policia. Segons les autoritats, els riscos de corrupció estan, en qualsevol cas, limitats a Andorra pel fet que existeix un cert control social.

173. Tenint en compte les entrevistes realitzades durant la visita, l'EEG va poder identificar dos riscos importants en termes de prevenció de la corrupció. En primer lloc, Andorra està experimentant una greu crisi de l'habitatge com a conseqüència de la inflació i l'especulació immobiliària. Com a conseqüència dels sous baixos, sobretot al començament de la seva carrera, i de l'augment general del cost de la vida, es va indicar que alguns policies podrien tenir dificultats per trobar allotjament o a pagar el lloguer, això podria portar-los a buscar una remuneració addicional. S'estan estudiant diverses vies per posar remei a aquesta crisi, com la supressió de l'obligació de residir a Andorra (amb la finalitat de que els policies puguin trobar allotjament a França o a Espanya, on els lloguers són més baixos). Per altra banda, l'EEG també es va sorprendre en assabentar-se de que certes multes, concretament, per infraccions de trànsit comeses per no residents a Andorra, s'han de pagar directament a la policia en efectiu. L'EEG està plenament convençuda que aquesta pràctica hauria de cessar, ja que existeixen diversos mitjans de pagament alternatius.

174. Per aquests motius, l'EEG considera que és necessari adoptar mesures per avaluar millor els riscos de corrupció i les infraccions contra la integritat a la professió i per reforçar la voluntat i la capacitat de respondre als reptes en aquest àmbit. Aquesta anàlisi dels riscos de corrupció dins la policia hauria de portar al desenvolupament d'una política d'integritat específica, ja sigui com a estratègia en sí mateixa o com a part d'una futura estratègia general de lluita contra la corrupció. Tenint en compte el que precedeix, **el GRECO recomana (i) que es posi fi a la pràctica de pagar les multes directament als agents de policia en efectiu ; i (ii) que es dugui a terme una avaluació exhaustiva dels riscos de corrupció en les àrees i activitats policials amb la finalitat d'identificar els problemes i tendències emergents, i que les dades s'utilitzin per al disseny d'una estratègia d'integritat i de lluita contra la corrupció per a la policia.**

Gestió de les operacions encobertes i contactes amb els informadors i testimonis

175. En virtut de l'article 122 ter del Codi de procediment penal, "el batlle instructor, o si escau, el batlle de guàrdia, pot autoritzar, a demanda del director del Servei de Policia, la participació activa d'un agent encobert en els delictes relacionats amb la droga, les armes de foc, la moneda falsa, el proxenetisme, el terrorisme, la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització d'infants en la pornografia, el tràfic d'òrgans humans i el blanqueig de diners o de valors o delictes subjacents que els originen o delictes menors de corrupció o tràfic d'influències. Aquest agent encobert ha de revestir obligatòriament la condició de funcionari de Policia amb funcions de policia judicial."

176. Tanmateix, la condició d'agent encobert i informador, tot i estar regulada pel Codi de Procediment Penal, no s'ha aplicat mai, degut, principalment, a les característiques particulars del país. La reduïda mida de la nació andorrana limita considerablement la viabilitat pràctica d'aquests mètodes d'investigació.

177. Els estrets llaços socials i la proximitat entre els individus en la societat andorrana fan difícil, fins i tot impossible, mantenir l'anonimat necessari per que un agent encobert pugui operar o per protegir la identitat d'un informant. L'eficàcia d'un agent encobert depèn sovint de la seva capacitat per barrejar-se en un entorn desconegut i establir vincles sense despertar sospites. No obstant, en una comunitat petita on les relacions estan estretament interconnectades, aquesta tasca sembla extremadament difícil de dur a terme. A més, la necessitat de preservar la confidencialitat i la seguretat de les persones que col·laboren amb les autoritats es pot veure compromesa.

Principis ètics i normes de conducta

178. Els membres del Cos de Policia estan subjectes als principis establerts a l'article 5 (principis d'actuació) així com a les obligacions establertes a l'article 5 bis de la Llei de Policia⁴⁸. Concretament, han d'actuar amb integritat i dignitat i oposar-se sempre a qualsevol acte de corrupció.

179. Poc temps després de la visita d'avaluació, es va adoptar un [Codi deontològic específic del Cos de Policia d'Andorra](#) (d'ara endavant: el Codi Deontològic), que s'estava ultimant en el moment de la visita. El seu objectiu és definir i promoure els principis ètics, els valors i les normes de conducta que han de guiar l'actuació dels membres del Cos de Policia en l'exercici de les seves funcions. Aquest Codi ha estat publicat al Butlletí Oficial⁴⁹ i, de conformitat amb l'article 36, s'ha de publicar a la pàgina web del Cos de Policia i s'ha de posar en coneixement dels membres del Cos de Policia amb la finalitat que sigui degudament aplicat. L'article 34 del Codi (Aplicació efectiva del Codi Deontològic) estableix que l'incompliment de les disposicions del Codi tipificades com a faltes disciplinàries a la Llei del Cos de Policia serà sancionat pel règim disciplinari establert per la mateixa Llei, sense perjudici del fet que es puguin aplicar simultàniament altres disposicions de caràcter penal. A més, també serà susceptible de sanció disciplinària el membre del Cos de Policia que consenti, cobreixi o inciti a realitzar conductes sancionables, per la qual cosa haurà de posar

⁴⁸Algunes de les obligacions esmentades a l'article 5 bis també són aplicables quan els membres del Cos de Policia deixen de pertànyer al Cos.

⁴⁹ El Codi Deontològic es va adoptar el 29 de novembre de 2023 i es va publicar al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra el 6 de desembre de 2023.

en coneixement dels seus superiors qualsevol incompliment de les disposicions del Codi Deontològic.

180. Els funcionaris que pertanyen al Cos General de l'Administració i adscrits al Servei de Policia no estan subjectes al nou Codi Deontològic, sinó al Codi de conducta de l'Administració pública (vegeu l'apartat 75). L'incompliment de les disposicions d'aquest Codi està recollit com a conducta sancionable a la LFP pel règim sancionador establert a la mateixa Llei.

181. L'EEG acull amb satisfacció el nou Codi Deontològic de la Policia, recentment aprovat i fet públic. Observa que el Codi Ètic està formulat en termes bastant generals i està subjecte a sancions en cas d'infracció, tot i que en aquest punt, el Codi es limita a remetre a la Llei de Policia. Inclou una sèrie de principis ètics i qüestions d'integritat rellevants, com els conflictes d'interessos, els regals i avantatges, les incompatibilitats i la confidencialitat de la informació. Amb la finalitat de garantir un alt nivell de conducta professional, el Codi s'ha de completar amb orientacions pràctiques adequades per a vincular els principis continguts en el Codi a la feina quotidiana dels membres del Cos de Policia i als riscos més comuns. Aquests exemples pràctics també s'haurien de basar en casos reals d'infraccions comeses per agents de policia, que poden donar indicacions sobre les àrees en què els riscos de corrupció són més elevats. Per conseqüent, **el GRECO recomana complementar el Codi Deontològic de la Policia amb directrius pràctiques sobre totes les qüestions d'integritat (com conflictes d'interessos, regals, contactes amb tercers, activitats externes, tractament d'informació confidencial) amb exemples concrets.**

Assessorament, formació i sensibilització

182. Tots els membres del Cos de Policia reben formació en matèria d'ètica i conducta professional en el moment de la seva incorporació. Aquesta formació forma part de la formació inicial obligatòria i consta de tres components: integració al Cos de Policia, ètica/deontologia professional i imatge corporativa del Cos de Policia. Aquesta formació està impartida pel Grup de Formació (Àrea de Policia Administrativa) i té una durada de 14 hores. S'imparteix cada any als nous alumnes⁵⁰.

183. En general, els membres del Cos de Policia estan autoritzats a seguir o a impartir cursos de formació contínua en el territori andorrà en àmbits de la seva competència o relacionats amb la seva missió, prèvia autorització del director del Cos. Per decisió del ministre d'Interior o de l'autoritat competent, o de conformitat amb les disposicions dels convencions o acords internacionals en vigor, els membres del Cos de Policia també poden participar en cursos de formació fora del territori andorrà en àmbits de la seva competència o relacionats amb la seva missió.

184. El Codi Deontològic de la Policia, aprovat el novembre de 2023, estableix que "la Policia es compromet a garantir la formació permanent dels seus membres, així com una formació especialitzada de qualitat, receptiva als nous models tecnològics i a les noves realitats socioculturals", però no menciona expressament qüestions relatives a la integritat dels policies.

⁵⁰ En els darrers 4 anys, hi ha hagut una nova promoció d'alumnes d'agent de policia cada any, amb una mitjana de 16 alumnes per any.

185. Els membres del Cos de Policia poden obtenir informació sobre les normes deontològiques aplicables, dels seus superiors directes o dels recursos humans de la policia.

186. L'EEG assenyala que, si bé la formació inicial dels funcionaris de les forces i cossos de seguretat sembla ser satisfactòria, actualment, no hi ha cursos relatius a la deontologia en la formació contínua. Aquesta formació s'hauria d'impartir als agents de policia a intervals regulars al llarg de la seva carrera, especialment, als comandaments superiors i hauria d'incloure el nou Codi Deontològic a través de debats pràctics, tallers i estudis de casos. En cas de dilemes o preguntes de caràcter ètic, els membres del Cos de Policia es poden posar en contacte amb els seus superiors jeràrquics o amb el departament de recursos humans si desitgen obtenir assessorament sobre la conducta que cal adoptar. L'EEG considera que seria més apropiat que un organisme especialitzat o persones de confiança, independents de la cadena de comandament del membre del Cos de Policia concernit, s'encarreguessin d'assessorar confidencialment els membres del Cos de Policia sobre qüestions d'ordre deontològic. Aquest tipus d'assessorament va més enllà de la possibilitat de sol·licitar orientació als superiors jeràrquics.

187. Tenint en compte el que precedeix, **el GRECO recomana (i) reforçar la formació inicial i contínua dels policies en matèria d'ètica i integritat, basant-se en les directrius pràctiques que s'adoptin per al Codi Deontològic de la Policia ; i (ii) establir un mecanisme d'assessorament confidencial als policies sobre qüestions ètiques i deontològiques.**

Contractació i desenvolupament professional

Règim laboral

188. El Departament de Policia està format per membres del Cos de Policia i funcionaris que pertanyen a l'Administració General i que exerceixen funcions administratives, tècniques o de suport, no reservades als membres del Cos de Policia (article 3 bis de la Llei de Policia). Tots els membres del Cos de Policia (policies) són funcionaris i, per tant, tenen la condició de règim laboral fix. Per tant, estan subjectes als principis generals de la funció pública establerts a la Constitució, així com als requisits de les diferents lleis que regulen l'administració pública.

189. Els funcionaris que no tenen la condició de policies que treballen al Departament de Policia tenen diferents règims laborals, de conformitat amb la LFP. Actualment, de les 63 persones que no són policies, adscrites al Departament de Policia, 60 són funcionàries, i per tant, gaudeixen d'un règim laboral permanent, i 3 tenen l'estatut temporal, amb un règim laboral temporal.

190. L'estructura jeràrquica del Cos de Policia, tal com s'estableix a l'article 37 de la Llei de Policia, és la següent :

Escala	Tipus d'activitat professional	Classificació professional		Plaça / Denominació professional
		Grup funcional	Nivell de classificació	
Superior	Director			Director
				Director adjunt

	Comissari	A	A1	Comissari de Policia de primera / Comissari major de Policia
			A2	Comissari de Policia
Executiva	Oficial	B	B1	Oficial de policia de primera / Inspector major de policia
			B2	Oficial de policia / Inspector de policia
Intermèdia	Sotsoficial		B3	Sotsoficial de Policia de primera / Sergent major de policia
			B4	Sotsoficial de policia / Sergent de policia
Bàsica	Agent	C	C1	Agent de policia

Procediment de nomenament i promoció

191. El Govern és responsable del nomenament i de la promoció dels membres del cos de Policia i dels caps de departament, per decisió adoptada en una reunió del Consell de ministres, on són presents tots els ministres i el cap del Govern. En el cas de mobilitat (canvi de departament, unitat o grup), la decisió correspon al Ministre d'Interior.

192. La plaça de director es proveeix per lliure designació entre els funcionaris de nacionalitat andorrana que ocupen els llocs de treball inclosos en el grup A o el grup B del sistema de classificació de l'Administració General, o en les escales intermèdia, executiva o superior del Cos de Policia. Una persona que no sigui funcionària, de nacionalitat andorrana, pot estar nomenada director del Cos de Policia com a personal de relació especial, tal com s'estableix a la LFP. La plaça de director adjunt es cobreix per lliure designació entre els funcionaris de nacionalitat andorrana que ocupen els llocs inclosos a l'escala intermèdia, executiva o superior del Cos de Policia (article 44 de la Llei de Policia).

193. L'article 50 de la Llei de Policia estableix que les places vacants o de nova creació en el Cos de Policia es proveiran mitjançant concurs i s'hauran d'ajustar als principis d'objectivitat, publicitat, igualtat i competència, amb la finalitat de seleccionar els candidats més idonis per a les places que s'han de cobrir en funció de la seva qualificació, mèrits i experiència.

194. El Comitè Tècnic de Selecció és l'òrgan col·legiat responsable del procés de selecció dels membres del Cos de Policia (condicions de contractació, organització de totes les proves, avaluació dels candidats i proposta d'adjudicació de places). Està compost per dos representants de la Policia, designats pel director de la Policia entre els funcionaris pertanyents, com a mínim, al grau immediatament superior de la mateixa escala o de l'escala superior de la plaça que s'ha de proveir, i per dos representants del ministeri d'Interior. Un dels representants del Ministeri presideix el Comitè i un dels representants de la Policia actua com a Secretari.

195. Un cop acabat el procediment de selecció, el Comitè Tècnic de Selecció ha de proposar al Ministre d'Interior, els candidats que hagin obtingut la millor qualificació global a

les proves realitzades. A continuació, el Ministre d'Interior proposa al Govern el nomenament del candidat o candidats que hagin obtingut la millor qualificació. En funció de la plaça a proveir, el funcionari és nomenat pel Govern en el grau i escala corresponents durant el període de prova. No és possible que el candidat o candidats proposats pel Comitè Tècnic de Selecció siguin rebutjats sense justificació per part del Govern. El candidat no seleccionat pot impugnar el resultat de la selecció interposant un recurs de conformitat amb les disposicions del Codi de l'Administració.

196. L'article 49 de la Llei de la Policia estableix que els candidats han de complir, a més dels requisits generals establerts per la LFP, els següents :

- Tenir la nacionalitat andorrana ;
- Estar dins la franja d'edat especificada per a cada convocatòria, de conformitat amb les exigències de la plaça ;
- No haver estat condemnat per delictes dolosos o imprudents relacionats amb l'exercici de la funció pública, tret que hagi transcorregut el termini legalment establert per l'extinció de la pena o la cancel·lació de la condemna dels antecedents penals ;
- No haver estat inhabilitat o suspès per a l'exercici del càrrec o funció per una resolució judicial ferma ;
- No haver estat inhabilitat per prestar serveis a l'administració pública, ni suspès de la feina o del càrrec per resolució judicial ferma;
- Ser declarat apte físicament i psíquica de conformitat amb les proves establertes en el de selecció de la plaça.

197. A més, les persones que desitgen sol·licitar una plaça al Cos de Policia han de complir també les següents condicions :

- No estar processats per delictes dolosos o imprudents relacionats amb l'exercici de la funció pública, tret que s'arxivi la causa penal ;
- No ser objecte d'un expedient disciplinari en curs per falta molt greu, ni haver estat sancionat per una resolució disciplinària ferma per una falta disciplinària greu o molt greu, a menys que s'hagi arxivat l'expedient disciplinari o s'hagin anul·lat les sancions registrades.

198. Es comproven els antecedents penals dels candidats, per poder identificar als que hagin estat condemnats per delictes dolosos o imprudents relacionats amb l'exercici de la funció pública. Segons les autoritats, això garanteix que només es seleccionen persones que es comporten amb integritat i respecte a la llei. L'absència de sancions disciplinàries en contra dels candidats també té com a finalitat garantir que només les persones amb una conducta professional irreprotxable i respectuoses amb les normes ètiques es tenen en compte per a una plaça de Policia. Finalment, les proves d'aptitud física i mental permeten seleccionar persones capaces de fer front a les exigències físiques i psicològiques de la feina policial. Tots els candidats s'han de sotmetre també a una prova psicotècnica, que és eliminatòria.

199. No obstant, no es fan proves d'integritat específiques o aleatòries durant la carrera dels membres del Cos de Policia. Segons les autoritats, la conducta i la integritat dels agents de Policia són comprovades de manera permanent pels seus superiors directes, així com per l'Àrea de Recursos Humans de la Policia. A més, se suposa que el sistema d'avaluació del rendiment també serveix per comprovar la conducta i la integritat dels membres del Cos de

Policia. En cas de violació de les normes relatives a la conducta i/o integritat dels membres del Cos de Policia, s'aplica el règim disciplinari (vegeu l'apartat 255).

200. L'EEG assenyala que, si bé es porta a terme una comprovació exhaustiva quan es contracta els membres del Cos de Policia (antecedents penals, absència de procediments disciplinaris en curs, idoneïtat per al servei públic), això no cobreix la integritat dels candidats. L'EEG considera que es tracta d'una deficiència des del punt de vista de la prevenció de la corrupció. Els riscos per a la integritat dels membres del Cos de Policia i/o les temptatives de corrupció també poden sorgir després de la contractació, en l'àmbit de la seva feina quotidiana i és important que aquests riscos es tinguin en compte. L'EEG també assenyala que els controls d'integritat, tal i com els interpreta el GRECO, es refereixen a possibles conflictes d'interessos relacionats amb la situació individual d'una persona, que podrien comprometre les activitats de la policia en general. Per tant, L'EEG considera que els esmentats controls s'haurien d'establir per avaluar la vulnerabilitat a la corrupció dels membres del Cos de Policia, no només en el moment de la seva contractació, sinó també a intervals regulars posteriorment. A més, L'EEG assenyala que la situació d'una persona pot evolucionar amb el temps i, en alguns casos, fer-la més vulnerable a possibles riscos de corrupció (aparició de problemes financers, derivats, per exemple, d'un hipoteca o d'un préstec al consum, d'un divorci, de la malaltia d'un familiar proper, de la fallida d'un cònjuge, etc.). Per tant, **el GRECO recomana que s'introdueixin controls d'integritat dels membres del Cos de Policia en el marc de les decisions de contractació i promoció, inclosos els rangs superiors, així com a intervals regulars al llarg de la carrera.**

201. Pel que fa a la promoció, l'article 52 de la Llei qualificada del Cos de Policia estableix que, per a les places vacants o de nova creació del Cos de Policia, adjudicades per promoció interna, es valoraran necessàriament els següents mèrits :

- L'experiència professional i la trajectòria en places ocupades dins del Cos de Policia i en la resta de l'Administració General;
- La formació adquirida durant els estudis superiors o els cursos de formació, perfeccionament professional i especialització, entre altres, sempre que guardin relació amb les funcions de les places a cobrir o que resultin d'interès, utilitat o necessitat per a les mateixes ;
- Els resultats de l'avaluació de l'acompliment, les distincions i premis rebuts i la l'absència de sancions disciplinàries fermes durant la carrera professional o durant el període immediatament anterior previst a les bases de la convocatòria;
- L'antiguitat en el Cos.

202. El procés de selecció està dissenyat per garantir la igualtat d'oportunitats entre homes i dones. Concretament, el Govern ha posat en marxa un pla d'igualtat de gènere per que les ofertes de feina a l'administració resultin més atractives per a les dones, amb el recolzament de l'Institut Andorrà de les Dones. Aquest pla presta especial atenció als cossos especials com, els bombers, els funcionaris de presons i els membres del Cos de Policia. Cada vegada que s'anuncia una vacant d'una plaça pública, es revisen les descripcions de les places i els criteris de selecció per utilitzar un llenguatge més inclusiu i redactar els anuncis de manera que resultin més atractius per a les dones, animant-les així a sol·licitar aquestes places. L'objectiu és crear un entorn més inclusiu, destacant les oportunitats professionals específiques i els avantatges que una carrera a les forces especials pot oferir a les dones. En adoptar aquest enfocament, el Govern pretén augmentar la representació de les dones en

aquests sectors tradicionalment dominats pels homes i promoure la igualtat d'oportunitats en la contractació i la progressió professional⁵¹.

203. Durant la visita, es va informar a l'EEG de les diverses mesures adoptades per fer més atractiva la professió i fomentar la contractació de dones en el Cos de Policia. Actualment, només el 10,34% dels agents de policia són dones i l'EEG és conscient de que el Cos de Policia experimenta actualment dificultats en la contractació, en particular de dones, amb una mitjana de només una dona candidata per 3 o 4 homes. No obstant, l'EEG encoratja a les autoritats a continuar amb els seus esforços en aquest àmbit, amb la finalitat d'augmentar la representació de les dones a tots els nivells del Cos de Policia, sobretot a nivell directiu superior.

Avaluació del rendiment

204. Encara que la legislació prevegi un sistema d'avaluació de l'acompliment (article 58 i següents de la Llei de Policia), aquest està suspès des del 2015 (juntament amb el dels funcionaris de l'administració general) i es troba actualment en revisió. Les autoritats afirmen que l'objectiu d'aquesta revisió és establir un marc sòlid i transparent per avaluar el rendiment dels funcionaris.

205. En el marc de la revisió del sistema d'avaluació, l'EEG considera que, perquè les avaluacions periòdiques del rendiment semblin creïbles i eficaces, s'haurien de basar imperativament en criteris curosament desenvolupats per avaluar la dimensió ètica de la conducta del personal del Cos de Policia, basats principalment en el Codi Deontològic aplicable. Aquest enfocament permetria una anàlisi objectiva i exhaustiva de l'actuació dels interessats i la seva evolució en el temps, així com la detecció precoç de qualsevol propensió a un comportament poc ètic. **El GRECO recomana, doncs, que es desenvolupin criteris objectius i transparents per verificar la integritat dels membres del Cos de Policia i que es sotmetin a avaluacions periòdiques del seu rendiment.**

Rotació i mobilitat

206. No existeix un sistema preestablert de rotació regular. No obstant, a la pràctica, els membres del Cos de Policia poden rotar en funció de les necessitats del servei. Els membres del Cos de Policia poden ser objecte d'un canvi de destinació o de funció, a petició seva o en interès del servei. L'EEG anima a les autoritats a considerar la introducció de la rotació per a determinats llocs de risc que puguin sorgir en el marc de l'avaluació dels riscos de corrupció en àmbits i activitats policials recomanada en aquest informe (apartat 174).

Cessament de funcions i destitució

207. La destitució és una sanció disciplinària. Un membre del Cos de Policia pot ser destituït en cas de falta molt greu o suspès temporalment de les seves funcions (article 101 de la Llei de la Policia). La sanció de suspensió temporal de funcions comporta la privació de l'exercici de les funcions ; la prohibició de tinença, port i utilització d'arma o armes de foc autoritzades ; la prohibició d'utilitzar la insígnia i l'uniforme reglamentaris i el distintiu

⁵¹ Vegeu també la llei 6/2022 del 31 de març de 2022 per a l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats i a la no discriminació entre dones i homes, article 51.

d'identificació ; la pèrdua de la remuneració corresponent, i, si és el cas, la prohibició d'accés a les dependències del Cos de Policia sense l'autorització del director del Cos.

Salaris i prestacions

208. El salari anual brut dels membres del Cos de Policia varia en funció del grup, funcions i antiguitat en el grau i el cos. La següent taula presenta les retribucions anuals en euros dels membres del Cos de Policia (per a l'any 2024) i es pot troba a l'annex 6 de la LFP :

Taula retributiva anual		A	B	Límit inf. A+B	Complement C	Límit sup. A+B+C
Grup funcional	Nivell de classificació	Sou base	Complement específic	Banda mínima	Màxim complement de carrera	Banda màxima
Grup A	A1	54.205,31	3.991,60	58.196,90	29.098,45	87.295,36
	A2	47.687,80	6.133,95	53.821,75	26.910,87	80.732,62
Grup B	B1	41.917,46	6.133,95	48.051,41	24.025,70	72.077,11
	B2	37.617,76	6.133,95	43.751,71	21.875,85	65.627,56
	B3	33.924,22	6.133,95	40.058,17	20.029,08	60.087,25
	B4	30.152,98	6.133,95	36.286,83	18.143,46	54.430,39
Grup C	C1	21.538,87	6.133,95	27.672,82	13.836,41	41.509,23

209. El sou anual brut dels policies a l'inici de la seva carrera és de 27.672,82 €. A més, tots els funcionaris d'Andorra cobren un complement d'antiguitat de tres anys (la LFP ha canviat aquest complement d'antiguitat de tres anys per un sistema de cinc anys, però encara no ha entrat en vigor). Els membres més antics del Cos de Policia perceben també un complement d'antiguitat específic de la Policia, així com un complement extraordinari corresponent a 1/12è del seu sou quan compleixen vint anys de servei en el cos (pels membres que han entrat en el cos abans de l'entrada en vigor de la Llei de la Policia). Finalment, els membres del Cos de Policia reben complements en funció de les seves funcions específiques. L'EEG fou informat de que els sous, especialment al començament de la carrera, no s'havien revaluat recentment i seguien sent poc atractius, fet que provocava dificultats de contractació dins el Cos de Policia. Aquests sous baixos representen igualment un risc (vegeu l'apartat 173), vist l'augment del cost de la vida i la crisi de l'habitatge a Andorra. L'EEG anima a les autoritats a tractar la qüestió dels nivells salarials en el marc de l'avaluació dels riscos de corrupció en els àmbits i activitats policials, recomanada en aquest informe (apartat 174).

210. Pel que fa a les complements específics, els membres del Cos de Policia perceben dietes (esmorzar, dinar i sopar) en funció de la seva jornada laboral.

211. Per altra banda, el Reglament de la Policia que regula les decoracions, distincions, agraïments i felicitacions, preveu una remuneració de 600 € pels membres del Cos de Policia que reben la condecoració d'or al mèrit policial. Així mateix, les persones que reben una felicitació (en reconeixement a una acció, una conducta o labor policial que demostrï un alt nivell de professionalitat) podran rebre una gratificació econòmica.

Conflictes d'interessos

212. Segons l'article 8 del Codi Deontològic, un conflicte d'interessos sorgeix d'una situació en la qual un membre del Cos de Policia té un interès personal que influeix o sembla influir en l'acompliment imparcial i objectiu de les seves funcions policials. Un membre del Cos de Policia ha d'evitar que els seus interessos privats entrin en conflicte amb les funcions públiques que exerceix. Per tant, ha d'evitar qualsevol intervenció, participació o influència en assumptes en què tingui un interès particular o personal o en què tinguin interès els seus familiars fins al quart grau de consanguinitat o segon grau d'afinitat. Per conseqüent, haurà d'informar de l'existència d'aquesta vinculació i, en tot cas, revelar-la quan li sigui requerida per un superior jeràrquic. Quan un membre del Cos de Policia s'enfronti a un conflicte d'aquest tipus, es retirarà del cas en qüestió o acceptarà la petició de retirada d'un superior. És responsabilitat del membre del Cos de Policia evitar tals conflictes, ja siguin reals, potencials o susceptibles d'existir com a tals.

213. En relació amb els mecanismes de prevenció de conflictes d'interessos i els procediments d'identificació i resolució de conflictes d'interessos, s'aplica el Codi de l'Administració (articles 114 i 115), i les normes descrites a la secció sobre les PAFE també són pertinents en el cas dels membres del Cos de Policia.

214. En cas d'infracció de les normes relatives als conflictes d'interessos contingudes en el Codi Deontològic de la Policia, s'aplica el règim disciplinari de la Llei de Policia. Concretament, l'incompliment d'aquestes normes podria constituir una infracció en virtut dels articles 98.s), 99.n) o 99.t). No obstant, en els últims cinc anys no s'han registrat infraccions de les normes sobre conflictes d'interessos.

215. L'EEG acull amb satisfacció l'existència de normes relatives als conflictes d'interessos en el si de la Policia. Considera que aquest àmbit s'hauria de tractar a les directrius pràctiques que han de ser adoptades per al Codi Deontològic del Cos de Policia (vegeu l'apartat 181 de la recomanació), amb exemples concrets de situacions quotidianes en què la policia es pot trobar confrontada a conflictes d'interessos, i possibles mitjans i mecanismes interns per resoldre'ls.

Prohibició o restricció de determinades activitats

Incompatibilitats, activitats accessòries i interessos financers

216. De conformitat amb l'article 5 bis de la Llei Orgànica de la Policia, els membres del Cos de Policia que es trobin en servei actiu o suspesos, estan subjectes al mateix règim d'incompatibilitats que els funcionaris de l'Administració General⁵², amb algunes excepcions específiques. No poden ocupar cap altre càrrec públic, ni electiu ni nominatiu. Pel que fa a treballar a l'empresa familiar, hi poden participar sempre i quan no rebin remuneració per fer-ho i no tinguin contacte directe amb el públic. Finalment, poden treballar com a voluntaris en associacions o fundacions sense ànim de lucre.

217. Els funcionaris poden, fora del seu horari laboral, efectuar tasques autoritzades per la legislació en vigor. En cas de dubte sobre la compatibilitat d'una activitat, el funcionari ho ha

⁵²Les normes relatives a les incompatibilitats generals dels funcionaris es recullen a la LFP (article 75), i les especificitats aplicables al Cos de Policia a l'article 33 del Codi Deontològic.

de consultar al seu superior jeràrquic, i si escau, obtenir autorització prèvia. L'incompliment d'aquestes prohibicions està subjecte a sancions de conformitat amb l'article 97 c) i 98 p) de la Llei de la Policia.

218. En el si del l'Administració General, el Comitè Tècnic d'Organització i Gestió s'encarrega d'elaborar un informe sobre les sol·licituds per a exercir altres activitats professionals, així com de comprovar que no hi ha problemes d'incompatibilitat i que es compleixen les condicions establertes. La decisió d'autorització la signa el Secretari d'Estat de la Funció Pública i es lliura a l'empleat sol·licitant.

219. En els darrer tres anys, s'han concedit set autoritzacions per a exercir activitats accessòries⁵³ a membres del Cos de Policia.

220. Els interessos financers no estan subjectes a cap normativa específica.

Regals

221. L'article 7 del Codi Deontològic prohibeix, en principi, els regals i altres avantatges, i estableix que un membre del Cos de Policia no podrà, en cap cas, sol·licitar o acceptar, per si mateix, la seva família o els seus propparents, un regal, un favor, una invitació o qualsevol altre avantatge l'acceptació del qual podria comprometre la seva honestat, la seva actuació professional o podria influir o semblar que influeix en la imparcialitat amb la qual exerceix les seves funcions.

222. Aquesta prohibició no inclou els regals relatius a les relacions protocol·làries habituals o tradicionals el valor dels quals sigui inferior a 150 €. En aquest cas, els objectes rebuts pel membre del Cos de Policia en nom del Departament de Policia pertanyen a aquest últim, tret que estiguin directament destinats a l'agent, i estiguin específicament personalitzats amb el seu nom. A títol personal, el membre del Cos de Policia només podrà acceptar regals o invitacions de cortesia si són puntuals i sempre que no impliquin ni portin a cap canvi en l'exercici normal de les seves funcions.

223. El Codi Deontològic també disposa que quan s'hagi obtingut un regal de forma inapropiada, el membre del Cos de Policia n'haurà d'informar el seu superior jeràrquic, per escrit i sense tardança, adjuntant, si escau, l'objecte en qüestió. En cas de dubte, l'acceptació del regal, invitació o qualsevol altre avantatge s'haurà de sotmetre per escrit al seu superior per a la seva avaluació.

224. L'incompliment d'aquestes prohibicions pot donar lloc a mesures disciplinàries (article 98 s) i article 99 n) de la Llei de la Policia).

225. L'EEG va poder observar que, a la pràctica, el principi de prohibició de regals sembla clar per a totes les persones amb les que es va entrevistar in situ i no planteja cap problema particular. No obstant, L'EEG considera important que les directrius pràctiques que s'elaborin com a complement del Codi Deontològic de la Policia incloguin exemples concrets

⁵³Les demandes d'autorització es referien a les activitats següents: àrbitre per la Federació andorrana de futbol, monitor de futbol sala, delegat d'un equip de futbol, jugador de futbol, jugador de futbol sala, entrenador de nens de la Federació andorrana de futbol. Totes les autoritzacions demanades van ser concedides.

i suficientment detallats sobre aquest tema. A més, les normes aplicables s'haurien de completar en alguns punts, com la qüestió de saber qui determina el valor d'un regal. També seria positiu afegir un procediment per declarar un regal i portar un registre al respecte.

Ús indegut de recursos públics

226. Sobre aquest punt, es remet a la secció sobre les PAFE en relació amb el delictes d'apropiació indeguda de béns públics, administració deslleial de béns públics i ús temporal de béns públics (articles 388, 389 i 390 del Codi penal).

227. A més, de conformitat amb l'article 8 del Codi de conducta de l'Administració pública, el funcionari responsable del personal, béns, equips, recursos financers i/o d'altres mitjans, ha de garantir que la seva utilització, conservació i gestió es faci de manera útil, eficaç i econòmica. Aquests mitjans o recursos no es podran utilitzar per a fins privats o personals, tret que hi hagi una autorització prèvia pertinent. L'incompliment d'aquestes prohibicions podrà donar lloc a l'adopció de mesures disciplinàries de conformitat amb els articles 97 n) i 98 bb) de la Llei de la Policia.

Contactes amb tercers, informació confidencial

228. De conformitat amb l'article 5 bis de la Llei Orgànica de la Policia, completat per l'article 20 del Codi Deontològic (Secret i discreció professionals), els membres del Cos de Policia estan obligats a guardar el més estricte secret sobre totes les dades, informacions i fets dels què tinguin coneixement en l'exercici de les seves funcions i que només es puguin comunicar reglamentàriament, sense revelar-ne les fonts, tret que estiguin obligats a fer-ho per requeriment judicial o per l'exercici de les seves funcions o per la reglamentació aplicable⁵⁴. No podran fer declaracions públiques sobre dades, informacions o fets emparats pel secret professional, llevat que hi hagi una autorització expressa i per escrit del Director del Cos. En aplicació d'aquesta obligació, els membres del Cos de Policia hauran de protegir la informació confidencial que formi part del secret professional en les informacions transmises als mitjans de comunicació i a les xarxes socials. Aquestes obligacions també seran d'aplicació quan els membres del Cos de Policia cessin en les seves funcions.

229. La utilització de dades confidencials està subjecte a sancions disciplinàries de conformitat amb els articles 97 cc), 97 dd), 98 gg) i 98 hh) de la Llei de la Policia.

230. L'accés il·lícit a documents públics i la revelació de secrets per part de funcionaris públics estan castigats pels articles 376 i 377 del Codi penal. De la mateix manera, l'abús d'informació privilegiada per part d'una autoritat o funcionari públic, està castigat per l'article 393 del Codi penal.

231. Per altra banda, i amb la finalitat de prevenir la corrupció i promoure la integritat al si de la policia, la Circular C005 relativa a l'accés i al control de la informació policial, del 30 de setembre de 2020, va introduir mecanismes de control destinats a garantir que totes la

⁵⁴ Vegeu també l'article 32 del Codi Deontològic sobre la gestió de la informació: Els membres del Cos de Policia han de preservar la informació obtinguda en virtut de la seva professió i que considerin rellevant per al compliment de les seves funcions amb les millors garanties, respectant el deure de confidencialitat imposat per la Llei de la Policia. El deure de confidencialitat al qual estan subjectes els funcionaris continua malgrat l'extinció de la relació laboral amb l'Administració (article 13 del Codi de conducta de l'Administració pública).

informació disponible al si del Departament de Policia s'utilitzi de manera rigorosa i exclusiva en el context de les tasques específiques assignades a cada agent de policia, respectant plenament el principi de confidencialitat. Més concretament, s'ha establert un sistema de control conegut com de "vidre trencat". En virtut d'aquest sistema, els membres del Cos de Policia han de justificar els motius de la seva sol·licitud d'accés a la informació abans de poder consultar-la durant una investigació. Per a verificar l'aplicació d'aquestes mesures i garantir el seu compliment, així com el de la legislació vigent, es porta a terme un control/auditoria trimestral dels registres del sistema informàtic.

232. A més, la Circular 628/17, del 8 de juny de 2017, regula l'ús de càmeres policials per a l'enregistrament d'àudio i vídeo. Els membres del Cos de Policia estan obligats a gravar les intervencions que puguin donar lloc a una posterior detenció, així com les relacionades amb alteracions de l'ordre públic en espais públics o zones comunes d'edificis, amb la finalitat de promoure la transparència, la responsabilitat, l'obtenció de proves tangibles i la dissuasió de conductes indegudes. Els membres del Cos de Policia també estan obligats a omplir un formulari per a cada intervenció realitzada, en el qual han de registrar tota la informació pertinent relativa a l'esmentada intervenció (data, hora, lloc, naturalesa de la intervenció, persones implicades, mesures adoptades, etc.).

Restriccions després del cessament en el càrrec

233. No hi ha restriccions pel que fa a l'ocupació de determinades places/funcions o a l'exercici d'altres activitats, remunerades o no, després d'haver exercit funcions al Cos de Policia.

234. Un cas recent de gran repercussió fou el de l'antic director de la policia que, una després de jubilar-se, es va incorporar a una empresa de seguretat privada, com a director de relacions institucionals⁵⁵. En aquesta ocasió, vàries persones van demanar que hi hagués una regulació en aquest àmbit.

235. L'EEG reconeix que els membres de la policia poden aportar competències i coneixements especialitzats al sector privat. Per exemple, molts antics policies opten per treballar en el sector de la seguretat. Al mateix temps, no obstant, hi ha una sèrie de riscos associats amb el trasllat d'agents de policia especialitzats cap al sector privat, com l'ús indegut d'informació obtinguda en l'exercici de les seves funcions, un comportament dictat per l'expectativa d'una futura feina o l'ús de les relacions amb antics col·legues amb l'únic propòsit de donar al nou ocupador un avantatge deslleial. L'EEG assenyala que la [Recomanació No. R\(2000\)10](#) del Consell d'Europa sobre els codis de conducta dels funcionaris públics inclou directrius dedicades específicament al cessament en el servei públic (article 26). **El GRECO recomana que s'adoptin normes per garantir la transparència i limitar el risc de conflictes d'interessos quan els membres abandonen el Cos de Policia per treballar en altres sectors.**

Declaració d'actius, ingressos, passius i interessos

236. El sistema de declaracions d'actius i passius, previst per la LT, s'aplica únicament, per als membres del Cos, als directors de Policia. Els formularis de declaració són idèntics als que es descriuen a la secció sobre les PAFE. Aquestes declaracions no es fan públiques i no estan

⁵⁵[Jordi Moreno es passa a la seguretat privada](#), *Altaveu*, 4 de setembre de 2023.

subjectes a control. Cap altre membre del Cos de Policia està subjecte a cap obligació de declaració financera o d'interessos, excepte a efectes fiscals.

Mecanismes de control

Supervisió i control interns

237. El control intern al si de la Policia l'efectua principalment el Departament de Recursos Humans, que és l'encarregat d'aplicar el règim disciplinari. També existeix un control jeràrquic per part dels membres del Cos de Policia que ocupen una plaça de responsabilitat. Tots els caps de les unitats i grups del Cos de Policia han de vetllar per que els seus subordinats, i tots els membres de la policia en general, respectin els principis d'ètica i de bona conducta previstos per la Llei de Policia i pel Codi de conducta. En el cas de que un membre de la policia detectés que un altre membre pot haver comès un acte de corrupció o qualsevol altre tipus d'activitat o de delictes relacionat, té l'obligació d'informar-ne la direcció de la policia amb la finalitat que es prenguin les mesures oportunes. Quan es tracta d'una falta administrativa, s'obrirà el corresponent expedient disciplinari. Si el fet és susceptible de constituir una infracció penal, es posa en coneixement dels tribunals i del Ministeri Fiscal amb la finalitat de que s'obrin i s'instrueixin les diligències corresponents.

238. En cas de sospita de falta o de delictes, correspon al Director del Cos de Policia obrir una investigació i nomenar un instructor. Aquest instructor ha de provenir d'un altre departament, tenir un rang superior i no pertànyer a la mateixa promoció que el membre del Cos de Policia en qüestió. No existeix una unitat d'auditoria interna al si del Cos de Policia.

239. L'EEG té reserves pel que fa a l'enfocament del control intern al si de la Policia. De fet, el Cos de Policia no compta amb una unitat especialitzada, un organisme d'inspecció o persones responsables de detectar els casos de mala conducta comesos internament o de supervisar les operacions i els procediments al si de l'organització. El Cos de Policia sembla adoptar un enfocament més aviat reactiu davant d'aquestes faltes de conducta, confiant en gran mesura en els superiors jeràrquics per a informar dels incidents. A continuació, aquests incidents es tracten sota l'autoritat del Director del Cos de Policia, mitjançant una investigació administrativa que es porta a terme internament. No obstant, la imparcialitat i l'objectivitat dels agents encarregats de la investigació pot ser qüestionable, ja que treballen a diari amb els seus col·legues i poden mancar de la distància necessària per prendre decisions sobre la seva conducta.

240. En opinió de l'EEG, s'hauria d'adoptar una apropament més proactiu a l'hora de detectar els delictes comesos pels membres del Cos de Policia. Tenint en compte la naturalesa altament sensible d'aquest tipus d'investigacions i la necessitat de protegir la informació, semblaria més apropiat crear o designar una unitat central específicament responsable de la detecció activa i el tractament d'aquests delictes. Investigadors qualificats s'haurien d'encarregar no només d'investigar les queixes i denúncies de mala conducta, sinó també de dur a terme auditories rutinàries i investigacions proactives amb la finalitat de garantir la integritat general de l'organització. Un sistema de control intern d'aquest tipus hauria de comptar amb les garanties adequades d'autonomia i independència en el seu funcionament, així com dels recursos i coneixements suficients que li permetin exercir un paper de lideratge eficaç i proactiu en les polítiques d'integritat interna, gestió de riscos i

supervisió. Per tant, **el GRECO recomana que es posi en marxa o es designi una unitat central dins el Cos de Policia per a ocupar-se de la supervisió i investigacions internes, utilitzant un enfocament proactiu.**

Supervisió i control externs

241. A més del control judicial, el control parlamentari s'exerceix també mitjançant la votació del pressupost, les preguntes adreçades al Govern i les comissions parlamentàries d'investigació. Per altra banda, el Tribunal de Comptes és competent per a presentar informes de fiscalització dels comptes públics (vegeu l'apartat sobre les PAFE). Pel que fa a Intervenció General, realitza el control previ de la legalitat i de l'oportunitat econòmica de totes les despeses previstes en el pressupost.

242. A més, el *Raonador del Ciutadà (Ombudsman)*, com a òrgan de control de l'Administració Pública, pot rebre queixes relatives a les relacions dels ciutadans amb la Policia. No obstant, en els darrers cinc anys, el Raonador del Ciutadà no ha emès cap advertència o recomanació als membres del Cos de Policia.

Control públic i de la societat civil

243. El Raonador del Ciutadà, el sindicat de la policia, els mitjans de comunicació i els ciutadans, exerceixen un paper en la supervisió pública i de la societat civil dels membres del Cos de Policia. Els ciutadans també poden presentar queixes (vegeu el sistema de queixes descrit a continuació). En particular, el sindicat de policia pot actuar com a òrgan de control i de supervisió quan rep queixes dels seus membres o afiliats en relació amb el mal funcionament del Cos de Policia. Llavors, es pot adreçar a l'Administració (a més del Consell de Policia) o a les autoritats judicials.

Sistema de tramitació de denúncies

244. Qualsevol ciutadà pot presentar una denúncia fent una denúncia a la policia, presentant una sol·licitud davant el tribunal competent, presentant una denúncia a la Fiscalia o al Raonador del Ciutadà, o adreçant una carta a la direcció de la Policia. La llei també preveu una bústia electrònica per als suggeriments i queixes a l'Administració (article 141.7 del Codi de l'Administració).

245. Les denúncies es presenten gratuïtament, però no es poden fer per telèfon; no hi ha línies telefòniques d'assistència per presentar denúncies. S'accepten i es tramiten denúncies anònimes.

246. Les denúncies són investigades, en primer lloc, pel Departament de Policia. Si escau, en funció del tipus de delictes, se n'informa al Ministre d'Interior. Finalment, si els fets són constitutius d'infracció penal, se n'informa als tribunals i la fiscalia amb la finalitat de que duguin a terme les investigacions necessàries i adoptin les mesures pertinents.

247. L'EEG assenyala que a Andorra hi ha diverses vies per presentar una queixa contra un agent de Policia (Raonador del Ciutadà, tribunal, fiscalia o directament a la Direcció de la Policia). No obstant, tem que els ciutadans es puguin sentir confosos a l'hora de presentar una queixa d'aquest tipus. De fet, davant d'aquesta multiplicitat de mecanismes de

denúncia, el ciutadà pot no saber quin és l'òrgan més adequat per examinar la seva sol·licitud. No hi ha, tampoc, un procediment normalitzat, ja que cada autoritat segueix els seus propis procediments interns per tramitar les denúncies i pot obrir la seva pròpia investigació, cosa que pot perjudicar l'eficàcia del sistema.

248. Per tant, L'EEG considera que convindria establir un mecanisme clarament identificat i centralitzat, amb la finalitat de rebre i tramitar les queixes del públic sobre presumptes faltes de conducta dels membres del cos de policia. Aquest mecanisme, específicament dedicat a les queixes que impliquin a un membre del Cos de Policia, hauria de garantir una investigació independent i eficaç de les esmentades queixes, així com un nivell suficient de transparència, i anar acompanyat d'un sistema de seguiment de la tramitació de les queixes. Amb aquesta finalitat, **el GRECO recomana que es consideri centralitzar la presentació de les queixes contra el Cos de Policia en únic punt d'entrada i desenvolupar unes directrius clares sobre com es transmeten i gestionen les queixes.**

Obligació d'informar i protecció dels denunciants

Obligació d'informar

249. Tots els membres del Cos de Policia tenen el deure de denunciar qualsevol infracció de la llei per part dels seus col·legues. La Llei de la Policia preveu com a falta, el fet d'ocultar, incitar, cooperar o consentir que es cometi una falta molt greu o greu (articles 97 hh) i 98 jj))⁵⁶. Qualsevol falta d'aquest tipus s'ha de comunicar al superior jeràrquic, que n'informarà la direcció general de la Policia i el ministre d'Interior. Si el fet és susceptible de constituir un delictes penal, se n'informa els tribunals i la fiscalia. Si no es denuncia la falta, s'apliquen les sancions previstes per a faltes molt greus (article 101 de la Llei de la Policia). A la pràctica, no s'ha denunciat cap falta.

250. A més, el Codi Penal tipifica com a delictes l'encobriment (article 406).

Protecció dels denunciants

251. Andorra no disposa de cap normativa en relació amb la protecció dels denunciants. Alguns dels interlocutors de l'EEG van expressar els seus dubtes pel que fa al valor afegit d'un mecanisme d'aquest tipus, ja que existeixen nombrosos controls i que "tot se sap i tothom es coneix" a Andorra. També es va plantejar el risc de que aquest mecanisme s'utilitzés indegudament per a denúncies anònimes infundades. Actualment, només l'Autoritat financera andorrana (UIFAND) disposa d'un mecanisme intern per als denunciants. A la policia, s'havia creat una bústia per als denunciants anònims, independentment del delictes, però ja no està operativa.

252. A l'EEG li complau observar que el Codi Deontològic reitera el deure de tots els agents de policia de denunciar qualsevol assumpte disciplinari o penal del qual tinguin coneixement. No obstant, l'EEG observa que no existeix una legislació general sobre la protecció dels denunciants, ni cap disposició específica per a la policia. L'EEG subratlla que la protecció dels denunciants és especialment important en organitzacions jeràrquiques com la policia, on a vegades preval de manera informal una "lleï del silenci". Quan els agents de

⁵⁶ Vegeu també l'article 34 del Codi Deontològic del Cos de Policia.

policia decideixen presentar una denúncia, de vegades prefereixen romandre en l'anonimat. L'EEG recorda que durant l'avaluació conjunta del Primer i Segon Cicles⁵⁷ es va fer una recomanació per a introduir la protecció dels denunciants. No obstant, aquesta recomanació no s'ha posat en pràctica⁵⁸. No obstant això, un veritable sistema que faciliti el testimoni dels denunciants dins del propi Cos de Policia, i que els proporcionï protecció, podria resultar eficaç per detectar possibles comportaments contraris a la integritat.

253. L'EEG considera que, tenint en compte l'evolució a la majoria d'Estats membres del GRECO, ha arribat el moment de que Andorra ompli aquest buit legal i posi en marxa aquesta protecció, de conformitat amb la [RecomanacióCM/Rec\(2014\)7](#) del Comitè de Ministres del Consell d'Europa sobre la protecció dels denunciants. Per tant, **el GRECO recomana establir canals de denúncia, així com mesures de protecció dels denunciants dins del Cos de Policia.**

Procediments repressius i sancions

Procediment disciplinari

254. En cas d'infracció per part dels membres del Cos de Policia de les normes de conducta professional, de les normes sobre conflictes d'interessos i qualsevol altra prohibició connexa, s'apliquen les sancions previstes a la Llei de la Policia. A més, si la infracció no està expressament prevista a la Llei de la Policia, però sí a la LFP, els policies, com a funcionaris públics, també hi estan subjectes.

255. Les faltes disciplinàries comeses pels membres del Cos de Policia es classifiquen en lleus, greus i molt greus (articles 97, 98 i 99 de la Llei de la Policia). Les faltes lleus prescriuen als sis mesos; les faltes greus, als dos anys; i les faltes molt greus, als quatre anys. Aquests terminis comencen a comptar a partir de la data del fet causant o del dia en què s'hauria conegut. S'aplica un sistema de sancions graduals, que va des de la suspensió temporal de funcions fins a l'acomiadament i la inhabilitació temporal o definitiva per a ocupar qualsevol lloc a l'Administració General per a les faltes molt greus, al canvi obligatori de destinació (falta greu), o a l'advertència per escrit (falta lleu).

256. El procediment disciplinari es regeix pels articles 103 i següents de la Llei de la Policia. El procediment l'inicia d'ofici el responsable jeràrquic del membre del Cos de Policia afectat o el director adjunt o el director del Cos de Policia en el cas de conductes derivades de faltes lleus o greus, respectivament. En cas de comportament qualificat de falta molt greu, el Director del Cos de Policia ho ha de comunicar, mitjançant un informe escrit, al Ministre l'Interior per que incoï un procediment disciplinari. Correspon al Director del Cos de Policia la imposició de sancions per faltes lleus, al titular del Ministeri d'Interior la imposició de sancions per faltes greus i al Govern la imposició de sancions per faltes molt greus.

⁵⁷Vegeu [L'Informe d'Avaluació Conjunta del Primer i Segon Cicles](#) sobre Andorra, Recomanació xv, apartat 150. La Comissió Europea per a la democràcia pel dret (Comissió de Venècia) també ha recordat que el Raonador del Ciutadà ha de poder "prestar una atenció i una protecció particulars als denunciants d'irregularitats al si del sector públic" – vegeu Andorra, Dictamen sobre la llei relativa a la creació i el funcionament del Mediator, adoptat per la Comissió de Venècia en la seva 132ª sessió plenària (Venècia, 21-22 d'octubre 2022), [CDL-AD\(2022\)033-f](#).

⁵⁸ Vegeu [l'Addenda a l'Informe de Conformitat](#) sobre Andorra, 1 d'abril de 2011, apartat 44.

257. La resolució disciplinària s'haurà de notificar a la Secretaria d'Estat de la Funció Pública del Ministeri d'Afers Socials i Funció Pública i podrà ser impugnada per via administrativa, en els terminis establerts pel Codi de l'Administració. Un cop esgotada aquesta via, es podrà interposar un recurs a la secció administrativa de la Batllia.

Persecució penal i immunitat

258. Els membres del Cos de Policia no gaudeixen d'immunitats ni privilegis processals. No estan subjectes a normes de procediment penal diferents de les aplicables a altres ciutadans. Estan subjectes als tribunals penals ordinaris.

Estadístiques

259. Les sancions disciplinàries no es fan públiques. Entre gener de 2018 i febrer de 2023, es van obrir 65 procediments disciplinaris contra membres del Cos de Policia (agents, sergents, sergents majors, inspectors), dels quals 20 per faltes molt greus. Deu membres del Cos van ser suspesos per períodes que van oscil·lar entre dos dies i tres setmanes.

260. Les sancions penals i les sentències dels tribunals de segona instància es publiquen a la pàgina web de Justícia⁵⁹ però són anonimitzades.

261. En els darrers cinc anys, s'han incoat vuit procediments penals en què estaven implicats membre del Cos de Policia, relacionats amb acusacions de corrupció o amb els delictes esmentats anteriorment:

DELICTE	ARTICLES DEL CODI PENAL	ANY	SEXE	ESTAT DEL PROCEDIMENT
Revelació de secrets	377	2021	Home	Arxiu
Revelació de secrets	377	2021	Home	Sobreseïment provisional
Prevaricació d'autoritat o funcionari, Revelació de secrets, Tràfic d'influències	372, 377, 386	2023	Home	A tràmit
Prevaricació d'autoritat o funcionari	372	2020	Home	Arxiu
Prevaricació d'autoritat o funcionari, Sostracció de documents	372, 374	2021	Dona	Arxiu
Prevaricació d'autoritat o funcionari	372	2023	Home	A tràmit
Prevaricació d'autoritat o funcionari	372	2022	Home i dona	Arxiu
Corrupció, Tràfic d'influències	380, 386	2019	Home	Sobreseïment

⁵⁹<https://www.justicia.ad/jurisprudencia/>

VI. RECOMANACIONS I SEGUIMENT

262. Tenint en compte les conclusions del present informe, el GRECO adreça les següents recomanacions a Andorra :

Pel que respecta a les administracions centrals (funcions executives d'alt nivell)

- i. que (i) es reguli millor l'estatut jurídic del personal de relació especial, concretament pel que fa a les seves funcions i a la seva remuneració, i que s'especifiquin i regulin les seves obligacions, amb la finalitat de sotmetre-les a les normes d'integritat més estrictes, idèntiques a les d'altres persones que ocupen altes funcions executives, si escau; i (ii) amb la finalitat de garantir una major transparència, que es divulguin els noms, funcions i retribucions del personal de relació especial, de manera que el públic hi pugui accedir en línia de manera fàcil i adequada. (apartat 43) ;**
- ii. que s'adoptin normes que imposin controls d'integritat previs al nomenament dels ministres i de qualsevol altra persona que exerceixi altes funcions executives, amb la finalitat de detectar i gestionar els eventuais riscos de conflictes d'interessos. (apartat 63) ;**
- iii. desenvolupar, en base a una anàlisi de riscos, una estratègia coordinada per promoure la integritat de les persones que ocupen altes funcions executives, que inclogui mesures específiques per mitigar els riscos identificats. (apartat 69) ;**
- iv. que es doti la Unitat de Prevenció i de Lluita contra la Corrupció, de recursos financers i humans suficients per a dur a terme de manera eficaç i proactiva les seves tasques en relació amb la prevenció de la corrupció de les persones que ocupen altes funcions executives. (apartat 71) ;**
- v. (i) que el personal de relació especial i els directors s'incloguin en l'àmbit d'aplicació del Codi de conducta per a membres del Govern i alts càrrecs ; (ii) que aquest Codi es complementi i s'acompanyi d'una guia pràctica que inclogui comentaris explicatius i exemples concrets sobre conflictes d'interessos i altres qüestions d'integritat (contactes amb tercers, restriccions després de cessar en el càrrec, acceptació de regals, etc.) ; i (iii) que aquest Codi vagi acompanyat d'un mecanisme de supervisió eficaç i de sancions proporcionades, dissuasòries i efectives. (apartat 79) ;**
- vi. (i) reforçar els mecanismes interns per promoure la integritat i sensibilitzar sobre les qüestions d'integritat, inclosa la formació periòdica de les persones que ocupen altes funcions executives i (ii) posar a la seva disposició un sistema d'assessorament confidencial en matèria d'integritat. (apartat 82) ;**
- vii. Impartir formació periòdica de sensibilització sobre la legislació relativa al dret d'accés a la informació pública dins de l'Executiu i que es conscienciï més els ciutadans sobre el seu dret d'accés a la informació. (apartat 95) ;**

- viii. (i) garantir un nivell adequat de consulta pública sobre els projectes de llei del Govern, en particular, a través de la plataforma de participació ciutadana ; i (ii) que els projectes de llei presentats al Consell General vagin acompanyats d'una nota explicativa indicant la petjada legislativa del projecte de llei. (apartat 102) ;
- ix. (i) introduir normes sobre la forma en què les persones que ocupen altes funcions executives mantenen contactes amb grups de pressió i amb tercers que busquen influir en la tasca legislativa i altres tasques del Govern ; i (ii) revelar informació suficient sobre l'objectiu d'aquests contactes, com la identitat de les persones amb les quals (o en nom de les quals) va tenir lloc la reunió i els temes tractats durant els esmentats intercanvis. (apartat 105) ;
- x. que (i) es reforcin les normes sobre regals aplicables a les persones que exerceixen altes funcions executives; i que (ii) la informació relativa a la recepció de regals, invitacions i altres avantatges per part de les persones que exerceixen altes funcions executives s'inscrigui en un registre central i es posi a disposició del públic en el moment oportú. (apartat 130) ;
- xi. (i) que es desenvolupin normes sobre les restriccions aplicables després del cessament de les funcions i que s'apliquin a totes les persones que ocupen altes funcions executives i (ii) que s'estableixi un mecanisme eficaç per supervisar aquestes normes. (apartat 137) ;
- xii. (i) ampliar l'obligació de declarar els béns a totes les persones que ocupen altes funcions executives ; (ii) posar a disposició del públic les declaracions de béns d'aquestes persones ; i (iii) considerar la possibilitat d'ampliar l'exigència de declaració de béns d'aquestes persones als seus cònjuges, parelles i persones a càrrec (entenen-se que aquesta informació no s'hauria de fer necessàriament pública). (apartat 142) ;
- xiii. que les declaracions de béns de les persones que ocupen altes funcions executives siguin objecte d'un control regular i minuciós, amb sancions efectives, proporcionades i dissuasòries en cas d'incompliment. (apartat 144) ;
- xiv. dotar a la fiscalia de recursos humans i competències suficients per lluitar contra la corrupció, i garantir que els fiscals rebin una formació altament especialitzada per investigar i perseguir eficaçment els delictes relacionats amb la corrupció en què estiguin implicades persones que ocupen altes funcions executives. (apartat 151) ;

Pel que respecta a les forces i cossos de seguretat

- xv. (i) que es posi fi a la pràctica de pagar les multes directament als agents de policia en efectiu ; i (ii) que es dugui a terme una avaluació exhaustiva dels riscos de corrupció en les àrees i activitats policials amb la finalitat d'identificar els problemes i tendències emergents, i que les dades s'utilitzin per al disseny d'una estratègia d'integritat i de lluita contra la corrupció per a la policia. (apartat 174) ;

- xvi. **complementar el Codi Deontològic de la Policia amb directrius pràctiques sobre totes les qüestions d'integritat (com conflictes d'interessos, regals, contactes amb tercers, activitats externes, tractament d'informació confidencial) amb exemples concrets. (apartat 181);**
- xvii. **(i) reforçar la formació inicial i contínua dels policies en matèria d'ètica i integritat, basant-se en les directrius pràctiques que s'adoptin per al Codi Deontològic de la Policia ; i (ii) establir un mecanisme d'assessorament confidencial als policies sobre qüestions ètiques i deontològiques. (apartat 187) ;**
- xviii. **que s'introdueixin controls d'integritat dels membres del Cos de Policia en el marc de les decisions de contractació i promoció, inclosos els rangs superiors, així com a intervals regulars al llarg de la carrera. (apartat 200) ;**
- xix. **que es desenvolupin criteris objectius i transparents per verificar la integritat dels membres del Cos de Policia i que es sotmetin a avaluacions periòdiques del seu rendiment. (apartat 205) ;**
- xx. **que s'adoptin normes per garantir la transparència i limitar el risc de conflictes d'interessos quan els membres abandonen el Cos de Policia per treballar en altres sectors. (apartat 235) ;**
- xxi. **que es posi en marxa o es designi una unitat central dins el Cos de Policia per a ocupar-se de la supervisió i investigacions internes, utilitzant un enfocament proactiu. (apartat 240) ;**
- xxii. **que es consideri centralitzar la presentació de les queixes contra el Cos de Policia en únic punt d'entrada i desenvolupar unes directrius clares sobre com es transmeten i gestionen les queixes. (apartat 248) ;**
- xxiii. **establir canals de denúncia, així com mesures de protecció dels denunciants dins del Cos de Policia. (apartat 253).**

263. En aplicació de l'article 30.2 del Reglament Interior, el GRECO insta a les autoritats andorranes a presentar un informe sobre les mesures adoptades per aplicar les esmentades recomanacions abans del 31 de desembre 2025. Aquestes mesures seran avaluades pel GRECO, que seguirà el seu procediment específic de conformitat.

264. El GRECO insta a les autoritats andorranes a autoritzar, el més aviat possible, la publicació del present informe, a traduir-lo en la llengua nacional i a fer pública aquesta traducció.

EL GRECO

El Grup d'Estats contra la corrupció (GRECO) supervisa el compliment per part dels seus 48 Estats membres dels instruments anticorrupció del Consell de l'Europa. La supervisió del GRECO inclou un "procediment d'avaluació", que es basa en les respostes donades per un país a un qüestionari i a visites in situ, i que és objecte de seguiment mitjançant una avaluació d'impacte ("procediment de conformitat"), que examina les mesures adoptades per a aplicar les recomanacions derivades de les avaluacions per país. S'aplica un procés dinàmic d'avaluació i pressió mútua, que combina l'experiència de professionals que actuen com a avaluadors i representants estatals en el Plenari.

L'acció realitzada pel GRECO ha portat a l'adopció d'un nombre considerable d'informes que contenen una gran quantitat d'informació fàctica sobre les polítiques i pràctiques anticorrupció a Europa. Els informes identifiquen els èxits i les deficiències de la legislació nacional, els reglaments, les polítiques i les estructures institucionals, i inclouen recomanacions destinades a millorar la capacitat reforçar la capacitat dels Estats per lluitar contra la corrupció i promoure la integritat.

La participació en el GRECO està oberta, en igualtat de condicions, als Estats membres del Consell d'Europa i a Estats no membres. Els informes d'avaluació i conformitat adoptats pel GRECO, així com altres informacions sobre el GRECO, estan disponibles a: www.coe.int/greco/fr.